

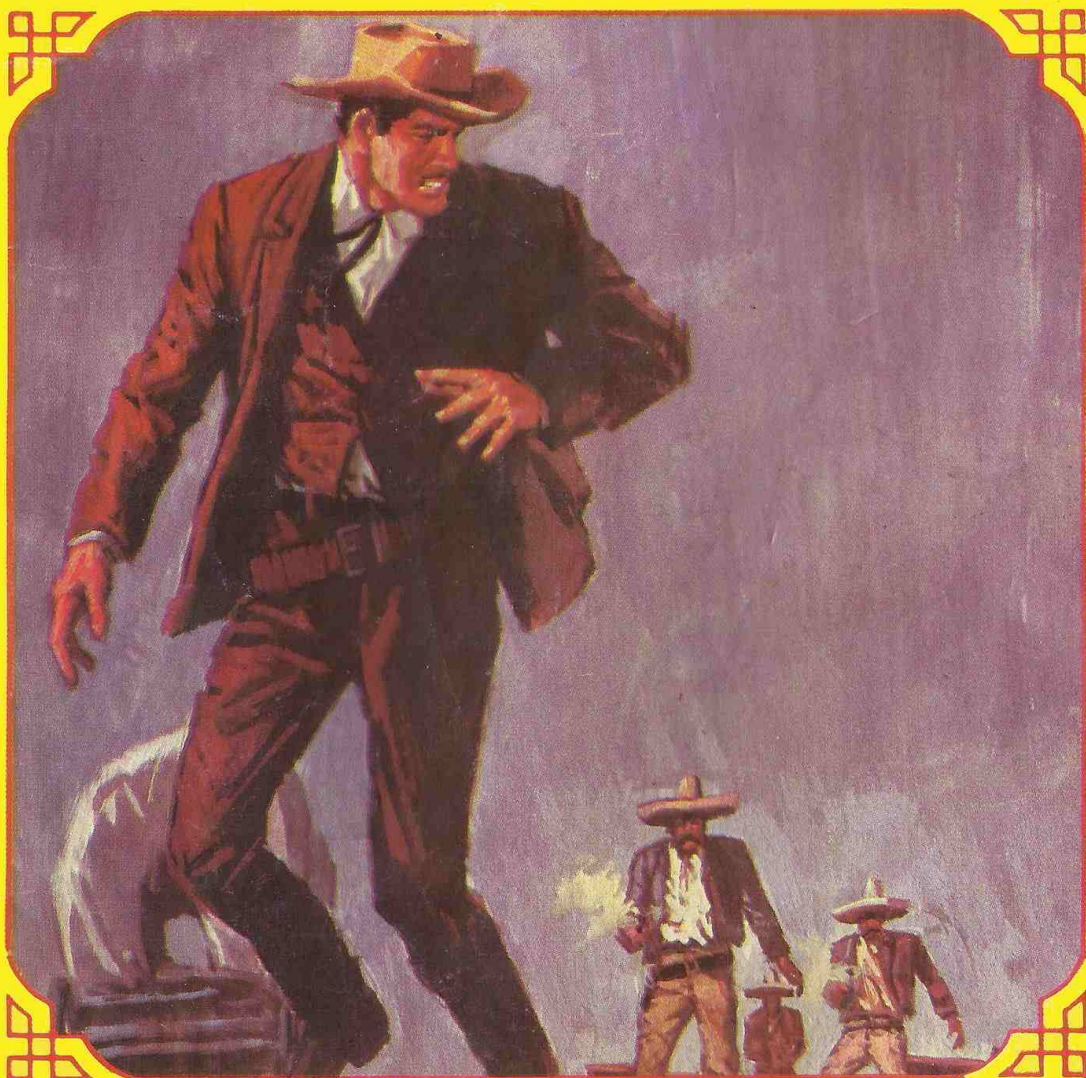
B
ROTO
BIBLIOTEKA
X-100
WESTERN

TAJNOVITA DOLINA

Broj 4

● 100 dinara

F. DEJLI

WESTERN

4

1986.

F. Dejli
TAJNOVITA DOLINA

ROTO
BIBLIOTEKA
X-100

Urednik Izdanja
PIROŠKA MATIĆ

Recenzent
E. PRAVICA

Izdaje i štampa: Novinska, izdavačka i štamparska radna organizacija »DNEVNIK«, OOUR »IZDAVAČKA DELATNOST«, Bulevar 23. oktobra 31 Novi Sad, telefon (021) 621-555. Broj žiro-računa: 65700-603-6350. Direktor NIŠRO »DNEVNIK«: **JOVAN SMEDEREVAC**, Rukovodilac OOUR »Izdavačka delatnost«: **ILIJA VOJNOVIĆ**, Glavni i odgovorni urednik OOUR: **TODOR ĐURIĆ**, Urednik Redakcije knjiga: **MILORAD PREDOJEVIĆ**, Sekretar Redakcije: **ZDENKA KARABASIL**, Tehnički urednik: **JULIJA ARYANITIDIS**, Korektori: Korektor: **SAVA MALEŠEVIĆ**

Tiraž: 32.000 primeraka

UKOPISI SE NE VRAĆAJU

TAJNOVITA DOLINA

Sunce se polako spuštalo iza Laramijskih planina. Senke drveća i isturenih stena oko izvora Hladnog potoka postajale su sve duže i tamnije. Ipak, dobro oko je još uvek moglo jasno da vidi s jedne na drugu stranu doline, kojom je potok oticao prema severoistoku.

Četvorica mladih Čajena, skriveni među stenama na kosini severno od potoka, neprekidno su motrili stazu kojom su jeleni i antilope iz okolnih šuma dolazili predveče na potok. Svaki je pored sebe imao luk i po nekoliko strela.

Dremljivu tišinu najednom je poremetio prasak puške, a zatim njegov odjek.

Stotine preplašenih ptica uzleteše prema nebu.

Mladići se zgledaše.

Najkrupniji, koji je imao orlovo pero u kosi, provirio je oprezno iza stene, prema drugoj strani doline, jer mu se učinilo da je zvuk došao otuda. Prebirao je pogledom između drveća i velikih stena, koje su se belele u zelenom okolišju, ali nikoga nije video.

Okrenuo se zatim prema svojim saplemenicima i šapnuo im:

— Osmatrajte i vi.

Oni ga odmah poslušашe.

Najmlađi, sedamnaestogodišnji Dabrov Rep, samo što je provirio preko stene iza koje je čučao, a već je uzbuđeno rekao:

— Pogledaj gore, Orlovo Pero! Beli čovek, sa puškom!

Orlovo Pero mu se primače i uspravi se, tek toliko da može da pogleda preko stene. Sad je video čitavu južnu stranu doline.

Obratio je pažnju na pogled Dabrovog Repa, i zagledao se u istom pravcu u kom i on, prema skupini stena pri vrhu kose, s druge strane Hladnog potoka.

Vide kako jedan čovek, sa šeširrom na glavi i puškom u desnoj ruci, šmugnu između dveju stena.

— Hoćemo li se povući? — šapatom upita Dabrov Rep, i odmah dodade, kao da je želeo da se opravda što je to pitao: — Beli čovek mrzi Indijance, a ima pušku.

— Nećemo još — odgovori mu Orlovo Pero, a zatim se okrenu prema dvadesetogodišnjem Medvedovom Zubu, koji je stajao iza njega, i reče mu: — Dovedi naše konje bliže.

Medvedov Zub otpuza do obližnjeg gustiša, a onda, pognut, otrča prema velikoj steni u dubini šume, gde su četiri mu-

stanga bili vezani tako da mogu da pasu.

— Šta ste videli? — upita Mala Lisica, četvrti mladić, onizak, ali pun snage.

Orlovo Pero mu odgovori:

— Jedan beli čovek sa puškom uvukao se među dve stene, i više se ne pojavljuje. Kao da je propao u zemlju.

Mala Lisica stade kraj Dabrovog Repa, koji mu očima pokaza kamo da gleda.

Ali, beli čovek se više nije pojavljivao, niti se videlo išta drugo vredno pažnje.

— To je sigurno beli lovac — reče Dabrov Rep. — Možda je i on došao da ulovi jelena ili antilopu.

— Možda. Ali, beli lovci dosad nisu dolazili ovamo, i ne bi bilo dobro da dođu — srdito primeti Orlovo Pero.

— Lovišta s one strane potoka sad pripadaju belim ljudima, i mi im ne možemo ništa ako dođu tu da love, zar ne? — umeša se Mala Lisica u razgovor.

— Ta lovišta pripadaju nama — tiho, ali odsečno, odgovori mu Orlovo Pero, a onda objasni:

— Naše su poglavice prihvatile samo to da mi nećemo prelaziti na drugu stranu Hladnog potoka dok beli ljudi budu imali u ovom kraju svoja naselja.

— Dok ne završe taj gvozdeni put koji grade?

— Da. Ali, ako su oni sad počeli da love na samoj obali potoka, ubrzo će preći i na ovu stranu. Videće da sa ove strane ima više divljači. Beli ljudi nisu dosad nikad poštovali dogovor sa Indijancima. Ni sa nama, ni sa Komančima, ni sa Kiovama i

Sijuksima. Sačekaćemo, zato, još malo, da vidimo šta taj beli čovek tu radi, i da li je sam.

Začutali su svi i napregnuto osmatrali.

Nakon nekoliko minuta začuše tih glas iza leđa:

— Priveo sam konje.

Prepoznali su glas Medvedovog Zuba, koji je bešumno dopузao iz šumskog gustiša nazad među stene.

— Jesi li primetio nešto? — upita ga Orlovo Pero, davši mu istovremeno rukom znak da mu doda luk.

— U šumi iza nas je mirno, a nisam primetio nikoga ni na drugoj strani. Osmatrao sam kratko iz gustiša — odgovori Medvedov Zub, pruži mu luk i tobolac sa strelama, pa i sam proviri preko stene.

Orlovo Pero prebaci tobolac preko ramena i opipa nož za pojasom.

Tek što je ponovo pogledao na drugu stranu doline, vide, zajedno sa ostalima, kako onaj isti beli čovek sa crnim šeširom na glavi i puškom u ruci polako izlazi između stena.

— Je li to taj? — upita Mala Lisica.

— Jeste — šapnu Dabrov Rep, pa dodade: — Izgleda da je sam.

Videlo se jasno kako čovek na drugoj strani kruži pogledom po okolini. Onda pođe ulevo, u pravcu izvora. Posle desetak koraka stade. Pogleda desno, zatim iza sebe, prema stenama među kojima je bio do maločas, a onda se zagleda ispred sebe.

— Gleda ovamo — šapnu Orlovo Pero i povuče za mišicu Dabrov Rep, jer mu se činilo da je on suviše provirio.

Beli čovek na drugoj strani stavio je dlan iznad očiju, da bolje vidi.

Maloj Lisici učinilo se da on gleda tačno prema njima.

— Šta ćemo ako nas vidi? — prošaptao je.

— Ništa. Mi smo u svom lovištu, i imamo pravo da gledamo preko potoka isto kao što on sad gleda ovamo — odgovori mu Orlovo Pero.

— On lovi tamo, a mi ovde — dodade Dabrov Rep.

— A šta ako on nije lovac? — upita Medvedov Rep.

Niko mu ne odgovori, jer beli čovek baš tog trenutka okrenu glavu ulevo i mahnu rukom.

Iza velike bele stene, tridesetak metara ispred njega, ubrzo se pojavi drugi čovek, vodeći dva osedlana konja za sobom.

Orlovo Pero je stavio prst na usta i pogledao svoje saplemenike.

Oni se priljubiše uz stene, gotovo zaustavivši dah.

Čovek koji se pojavio sa konjima bio je srednjeg rasta, trbat i zarastao u bradu. Na glavi je imao kapu sa šiljtom, sličnu vojničkoj.

— Taj sigurno nije lovac, kad je tako debeo — ne izdrža Medvedov Zub da ne progovori.

Orlovo Pero ga prekori pogledom.

Dvojica belih ljudi na drugoj strani su o nečem razgovarali. To se nije čulo, ali se videlo po njihovim pokretima.

A onda su, vodeći svaki po jednog konja, krenuli prema stenama među koje se zavlačio onaj kojeg su prvo ugledali. Vezali su konje za jedno drvo, pa otišli iza stena, tako da se nisu

videli sa mesta na kome su bili mladi Čajeni, koji su sad bili sve radoznaliji da otkriju šta se zbiva na drugoj strani.

Nijedan od njih nije nikada prelazio na tu stranu, jer kad se njihovo pleme prošle godine ulogorilo blizu Hladnog potoka, došavši sa istoka, već je bio na snazi sporazum između indijanskih poglavica i komandanta vojnih jedinica koje su obezbeđivale gradnju železnice da Indijanci, odnosno vojnici i graditelji železničke pruge, koju su Indijanci nazivali gvozdenim putem, ne prelaze zajednički utvrđenu granicu. A deo te granice bio je i Hladni potok. Gradiateljsko naselje, koje je pripadalo Savezno-pacifičkom železničkom društvu, nalazilo se oko dve milje južno od potoka, a čajensko milju i po severno od potoka, na travnatoj visoravni.

Poglavica Žuti Vuk, otac Orlovog Pera, pridržavao se tog sporazuma, mada je za poslednje tri godine morao, zbog verolomstva komandanata belih vojnika, dva puta da menja stanište svoga plemena. Povlačio se, kao i susedno pleme Kiova, sve dublje u planine.

— Verovatno je onaj prvi ulovio nešto tamo iza stena — reče sad Dabrov Rep.

Ali, već sledećeg trenutka bilo je jasno da na suprotnoj strani nije u pitanju lov, bar ne na jelene i antilope.

Ona dvojica koje su maločas videli izneli su iza stena trećeg čoveka, držeći ga za noge i ruke, i prebacili ga preko sedla na jednom konju.

Bilo je očigledno da taj čovek

nije pri svesti. Telo mu se mlitavo presavilo preko sedla.

Bradonja je na kratko opet otišao iza stena, a kada se vratio, poveo je konja na kojem je bilo nepokretno ljudsko telo.

Onaj drugi, sa šeširom na glavi i puškom u ruci, pođe za njim, ali ne povede svog konja, već ga ostavi vezanog pored stena.

Spuštali su se niz padinu, prema potoku.

Tamnoputi mladići se ponovo zgledaše, ali nijedan ne reče ni reč.

Dabrov Rep i Mala Lisica uzeše u ruke svoje lukove i to-bolce.

Orlovo Pero im pokaza rukom da zalegnu kraj ivica stene, a on i Medvedov Zub, koji je takođe pripremio svoj luk, nastaviše da motre preko stene.

Beli ljudi uskoro stigoše do potoka. Ne zastavši, bradonja podiže pogled prema kosini na kojoj su bili mladi Čajeni, a onda se okrenu i reče nešto svom drugaru, koji odmah zagazi u potok i pređe na drugu obalu, prihvativši od bradonje uzdu. Uzda je bila dovoljno duga, a potok na tom mestu uzan, tako da je konj još uvek ostao na drugoj obali. Bradonja se tad odmače od njega i udari ga dlanom po sapima.

Čovek na levoj obali potoka povuče uzdu.

Konj zagazi u vodu. No već pri drugom koraku, kao da je utonuo u blatnjavo dno potoka ili se spotakao o kamen ili drvo pod vodom, zanese se, zarza, i naglo skoči. Nađe se na drugoj obali, ali bez nepokretnog ljuds-

kog tela na sebi; ono je kliznulo sa sedla u potok.

Sledećeg trenutka začu se rzanje iz šume iza leđa četvorice mladih Indijanaca.

Njihovi mustanzi odazvali su se na rzanje konja belih ljudi.

— Konji govore istim jezikom — prošapta Orlovo Pero i osmehnu se, ne što je bio raspoložen, nego da ohrabri svoje saplemenike.

Sad se dvojica belih ljudi zгледаše.

Bradonja zatim pride konju, izvuče pušku iz futrole na sedlu, pa pokretom glave pozva svog drugara k sebi, da se zaklone iza konja.

Isturivši puške preko sedla, gledali su po kosini koja se uzdizala tridesetak metara od njih.

Stena iza koje su bili mladi Čajeni bila je oko šezdeset metara uz kosinu, tako da je vazdušnom linijom od nje do mesta na kome su sad stajali beli ljudi bilo oko sedamdeset metara.

Za strelu podaleko, za pušku »vinčesterku« sasvim dobro.

Najednom se pojavi vatra iz puške belog čoveka sa šeširom na glavi, i pucanj odjeknu udolinom.

Kuršum je prozviždao kroz krošnje drveća desno od stena među kojima su bili Čajeni, onamo gde su sad bili njihovi konji.

— Pucao je nasumce. Hoće da uznemiri naše konje, da ponovo zaržu — prošapta Orlovo Pero.

To se odmah pokaza tačnim.

Nenaviknuti na pucnje i zvižduk metaka, mustanzi zaržaše preplašeno.

Sad oba bela čoveka opališe

prema čestaru odakle se čulo rzanje.

— Moramo se povući. Mogu nam pogoditi konje, koje sad štiti samo šiprag — reče Medvedov Zub, gledajući u Orlovo Pero.

— Ti i Dabrov Rep se povu- cite i odvedite mustange iza one stene kraj koje su bili. Ostanite i vi tamo. Ja i Mala Lisica ćemo ostati još ovde. Ako nam se ti uljezi približe, gađaćemo ih stre- lama — odgovori sin poglavice Žutog Vuka, i stisnu zube.

— Da ostanem i ja? — ponu- dio se mladi Dabrov Rep.

— Ne. Podi s Medvedovim Repom da sklonite konje. Sad je veća hrabrost učiniti to nego ostati ovde — odvrati mu Or- lovo Pero, shvativši da mladić misli kako ga on šalje sa Medve- dovim Repom zato što želi da ga skloni sa opasnog mesta.

Istini za volju, u tom trenutku i jeste bilo opasnije otići kod konja, jer su tamo već fijukali kuršumi.

Medvedov Rep prebaci luk preko glave, pa otpuzi prema gustišu.

Dabrov Rep još jednom po- gleda Orlovo Pero, ali kad vide nepromenjen izraz njegovog lica, krenu i on.

Ušavši u gustiš, Medvedov Zub je preplašio dve ptice koje su se tu zavukle nakon puc- njeva. One prhnuše prema nebu i zakreštaše.

To privuče pažnju onih što su pucali, i stigoše da vide Dabrov Rep pre nego što se uvukao u gustiš. Odmah su obojica opa- lili.

Začuo se suzdržani jauk.

Orlovo Pero zateže luk i odape strelu prema konju iza kojeg su se krili naoružani beli ljudi.

I Mala Lisica učini isto.

Bilo im je jasno da ne mogu učiniti ništa belim napadačima dok god je konj ispred njih.

Obe su strele pogodile cilj, ali jedna u sedlo, tako da je konj verovatno nije ni osetio, a druga kraj repa, gde rana nije tako opasna, pogotovo što je strela, izgleda, jedva probila kožu; ispala je čim je konj pos- koćio.

Napadači sad pripuče prema stenama.

Mala Lisica ponovo zategnu luk, ali mu Orlovo Pero dade znak da se ne promalja preko stene. Zatim mu reče:

— Sledi me.

Kliznuo je niz stenu, na su- protnu stranu od one kojom su otišli Medvedov Zub i Dabrov Rep, i pojurio kroz šumu, uz ko- sinu. Osvrnuo se dva puta, da vidi da li ga stene od kojih se udaljava još štite od pogleda ljudi koji su stajali kraj potoka. Kad je procenio da ga ovi mogu videti, bacio se u žbun.

Mala Lisica ga je sledio, i us- koro je bio kraj njega.

Napadači su nastavili da pu- caju u stene.

— Idemo prema steni gde su naši mustanzi — šapnu Orlovo Pero, i prepuza, po šumskoj travi, petnaestak metara, dok ne stiže do zelenog šiblja, iza ko- jeg je mogao da trči, pognut.

Mala Lisica ga je opet sledio.

Najednom začuše nekoliko udaraca u stablo drveta, kao kad detlić kljuca.

Pogledaše levo, odakle se zvuk čuo, i videše kako im Medvedov Zub rukom daje znak da mu priđu.

— Nema Dabrovog Repa — zabrinuto reče Mala Lisica.

Orlovo Pero ćutke potrča. Nije stao dok nije stigao do Medvedovog Zuba.

— Gde je Dabrov Rep? — upitao je zadihano.

— Ranjen je. Eno ga iza onog panja — odgovori Medvedov Zub i pokaza na natruli panj, obrastao travom.

Mala Lisica stiže taman kad on diže ruku prema panju, i odmah ugleda svog druga kako nepomično leži.

Jedan kuršum odbio se od stene i prozviđao kroz krošnje iznad njihovih glava.

Instinktivno se opružiše po travi, sva trojica.

— I ti si ranjen! — iznenadi se Orlovo Pero, pošto vide krv na nozi Medvedovog Zuba.

— Ja ću izdržati. Pomozite Dabrovom Repu — prošapta Medvedov Zub, i stisnu zube, bled u licu.

Bilo je očividno da ga rana boli i da je izgubio dosta krvi.

Mala Lisica izvuče iz tobolca komad opute i podveza mu nogu iznad kolena, jer mu je kuršum probio list desne noge.

Orlovo Pero je za to vreme otišao po Dabrov Rep, i doneo ga na rukama, onesvešćenog. Ne spuštajući ga na zemlju, rekao je zapovedno:

— Brzo na konje!

Mala Lisica je uzeo na leđa Medvedov Zub, i požurio za Orlovim Perom, koji je bio toliko snažan da je mogao da trči sa Dabrovim Repom na rukama.

Nisu se više čuli pucnji.

Konji su bili uznemireni, ali nisu više rzali.

Orlovo Pero je prebacio Dabrov Rep preko svoga šarenog pastuva.

— Ja ću moći da jašem. Pomozite mi samo da uzjašem — rekao je Medvedov Zub kad ga je Mala Lisica spustio na zemlju.

Orlovo Pero ga je pogledao, potapšao ga po ramenu i odmah uhvatio oko struka.

— Onda napred! — rekao je, i sam podigao svog brata na vitku kobilu, koja se malo uznemiri, nenaviknuta da je njezin gospodar tako uzjahuje.

Mala Lisica je skočio na svog ridana.

— Povedi mustanga Dabrovog Repa — reče mu Orlovo Pero, pa skoči na svog konja, iza onesvešćenog Dabrovog Repa.

Svesni da moraju što pre stići do plemenskog vrača, Šumskog Duha, koji će pomoći ranjenima, odjahli su prečicom; najpre niz jednu vododerinu, a zatim preko strmog Lisičjeg brda.

Sedmog dana nakon tog okršaja na Hladnom potoku stiglo je na adresu Teda Lejna, pomoćnika šerifa u Springfieldu, kratko pismo, ove sadržine: »Gospodine Lejne, imam neprijatnu dužnost da Vas obavestim da je Vaš brat, geodeta Stiven Lejn, poginuo. Molim Vas da primite moje saučešće. Neka Vas teši pomisao da je Stiven položio svoj život za uspeh veličanstvenog poduhvata naše otadžbine. Sahranili smo ga na groblju

kraj naselja. Njegove stvari smo zapečatili i stavili u magacin. Javite mi kad i gde da Vam ih pošaljem. S dubokim saučešćem, Ronald Konor, upravnik naselja Blek Rok, Čajen*.

Ne znajući šta je u pismu, ali impresioniran pošiljaocem, čije su ime, funkcija i adresa bili na poledini koverta, pomoćnik upravnika pošte Džim Adams požuri da lično uruči pismo šerifovom pomoćniku.

Međutim, ne nađe ga u kancelariji.

— Danas Ted ima slobodan dan. Potraži ga u banci ili u salunu »Golden šip«, ili kod puškara Vensa, ako baš hoćeš da mu lično i odmah uručiš to pismo — reče mu šerif Olafson, gledajući ga preko novina, koje je upravo čitao, zavalivši se u svoju stolicu za ljuljanje.

Džim je znao da Ted ima brata na gradilištu transkontinentalne pruge i da se raduje svakom njegovom pismu. Zato je rešio da ga odmah potraži. Imao je slobodnog vremena. U pošti nije bilo stranaka, a ukoliko neko u međuvremenu dođe, mlađi pomoćnik Leo Karc znaće i sam da se snađe.

Krenuo je glavnom ulicom, prema salunu »Golden šip«.

Bila je subota, oko podne, i na ulici je bilo dosta sveta.

Dan je bio vedar, sa blagim zapadnim vetrom.

Za gredu ispred saluna bilo je vezano desetak konja.

Iz saluna se čuo žagor i smeh.

— Džime, je li stiglo danas nešto za mene? — začu se veseo glas s druge strane ulice.

Džim se okrenu.

Pred prodavnicom platna sto-

jale su dve devojke, obe plavuše, ali jedna više i lepša od druge. Upravo se ta osmehivala prema Džimu.

— Danas ništa, Ket. Žao mi je. Možda sutra — osmehnuo se i Džim.

Znao je da se Ket Adams dopisuje sa jednim studentom iz Čikaga, već skoro pola godine, i da to krije od svojih roditelja, pogotovo od svog strogog oca, službenika u banci. Na njenu molbu, on je svako pismo koje je stizalo na njeno ime zadržavao, i uručivao joj ga lično.

Devojke odoše prema banci. A Džim uđe u salun.

Dim ga uštinu za oči, i nekoliko trenutaka jedva je razabirao ko je oko njega.

U salunu je bilo tridesetak ljudi.

Dvojica konobara raznosili su piće do stolova, a treći je točio za barom.

Džim se uputi ka baru.

— Pivo ili viski? — osmehnu mu se barmen.

— Neću ništa, Volte. Došao sam samo da vidim da li je ovde Ted.

— Nije danas svraćao. Hajde, popij nešto. Imam dobar razlog da te častim. Ono pismo koje si mi juče uručio...

— Časti mene, ako on neće — zabrunda jedan rmpalija u kaubojskoj odeći, koji je, sa još dvojicom snažnih momaka, stajao za šankom.

Videlo se po njemu da je podnapit, kao i njegovi drugari.

Sva trojica imali su revolver o opasaču.

— Vama sam, gospodine, dao što ste tražili, zar ne? — odvrati Volt rmpaliji, i pri tom se os-

mehnu, svestan da njegovom poslu pripada da bude ljubazan s gostom dok god je to moguće.

— Jesi, ali za moje pare! — gotovo viknu rmpalija i koraknu ulevo.

— Ostavite, čoveče, Volta da na miru radi. Vidite koliko danas ovde ima gostiju — umeša se Džim.

— Pa, ja mu baš nudim da radi, da mi naspe piće — naceri se rmpalija i opet koraknu ulevo, i pri tom, tobože slučajno, nagazi svojom grubom čizmom Džima.

Džim je bio u sandalama, i jedva se suzdržao da ne jaukne od bola.

Rmpalija se, međutim, pravio da ne oseća njegovu nogu pod svojom čizmom, pa je još i zvrnuo petom.

Džim ga gurnu u rame.

— Zgazio si me, čoveče!

— Gde? — odvrati rmpalija i okrenu se, odmaknuvši pri tom lakat od sebe, tako da je, opet tobože slučajno, udario Džima, koji je bio niskog, rasta u bradu.

Džim se zanese od tog udarca. Kapa mu spade s glave, a krv mu poteče iz napukle usne.

Ona dvojica što su stajali s rmpalijom glasno se nasmejaše, kao da se pred njima odvija cirkuski program.

— Dobro ste to uvežbali, gospodine! — dobaci Volt rmpaliji i izide iza šanka. — Napustite odmah naš salun! Džim Adams je ponoćnik upravnika gradske pošte, i niko ga ne može ovde bezrazložno gaziti, i još mu se smejati u lice!

— Oho, mali gospodin je poštar! — iskezi se rmpalija.

— Čarli, smiri se — umeša se jedan od ostale dvojice momaka

kraj šanka, i povuče rmpaliju za rukav.

— Rekao sam da napustite salun! — odsečno reče Volt gledajući u oči rmpaliju Čarlija.

— Smiri se i ti, momče! — odbrusi mu onaj što je povukao Čarlija.

U sali zavlada tajac.

Sve su oči bile uprte prema šanku. Oni koji nisu videli šta se desilo raspitivali su se šapatom o uzroku svađe kod šanka.

Džim je stavio pismo za Teda Lejna u džep od kaputa, onda podigao svoju poštansku kapu sa poda i maramicom obrisao krv sa usne.

— Ako je sve bilo slučajno, onda ste dužni bar da mi se izvinite — obratio se Čarliju. — U protivnom...

— Samo mi nemoj pretiti! — viknu Čarli. — I šerif koji meni preti loše prođe, a kamoli jedan poštarčić.

Džim ne izdrža. Odgurnu se od stolice kraj koje je stajao, i zabi glavu rmpaliji u stomak.

Čarli jeknu i presavi se.

Džim se brzo povuče unazad. Ali, stiže ga pesnica Čarlijevog drugara, tamnopuslog tridesetogodišnjaka koji je već bio zapretio Voltu.

Pao je na leđa.

Volt tad jurnu na tamnopuslog nasilnika. Pogodio ga je u stomak, a onda u bradu.

Začuše se navijački poklici.

Istovremeno neko viknu:

— Zovite gazdu! Zovite šerifa!

Čarli se polako uspravi, uzdahnu duboko, pa navali na Volta.

Treći kauboj izmaknuo se malo u stranu, držeći ruku na dršci kolta. Smeškao se, uveren

da će njegovi drugari brzo srediti mladog barmena.

— Prestani! — začu se naredba od ulaznih vrata.

Oni što nisu učestvovali u tuči okrenuše se prema vratima.

— Šerifov pomoćnik — reče neko poluglasno.

Kod vrata je stajao visok i snažan mlad čovek, sveže izbrijan. Na sebi je imao tamne pantalone i prsluk i belu košulju i crni šešir, širokog oboda.

Bio je to Ted Lejn, dvadesetšestogodišnji pomoćnik gradskog šerifa, momak za kojim su uzdisale mnoge devojke u gradu i okolini, a građani Springfilda ga poštovali jednako kao i srednjovečnog šerifa Olafsona.

Tuča kod šanka nije prestajala.

— Rekao sam da prestanete! — ponovo zagrmje Ted i ostrim korakom krenu prema šanku.

Svi koji su mu bili na putu skloniše se u stranu, među stolove. Barmen Volt je tog momenta uspeo da se istrigne Čarliju, koji ga je bio uhvatio za gušu, i odskočio je unazad.

Ted priskoči i stade između Čarlija i Volta.

— Dosta! — viknu i raširi ruke, da ih razdvoji.

Džim se uto polako podiže s poda, pipajući se po glavi. Prilikom pada tresnuo je glavom o pod, i od toga se onesvestio. Sad je na temenu imao čvorugu.

— A ko si ti? — zareža Čarlijev drugar koji još nije učestvovao u tuči, i izvuče revolver iz futrole.

Poluzatvorenim očima gledao je u Teda.

— Ja sam pomoćnik gradskog šerifa — odgovori mu Ted, i odmah zapovedi: — Ostavi oružje!

— Zar takav kicoš pomoćnik šerifa!? — nacerio se Čarli, a onda dobacio svom drugaru: — Skloni kolt, Tome. Možemo i bez njega, ako bude potrebno.

Ted ga oštro pogleda.

— Pazi šta govoriš, stranče!

— A kako da znamo da si pomoćnik šerifa? — zabrunda Čarli. — Gde ti je značka?

Ted taman htjede da mu odgovori, kad se oglasi Džim Adams:

— Tede, oni su nas izazvali, i to bez ikakvog razloga.

— Iz čiste obesti — primeti neko iz ugla.

— Tako je — začu se iz nekoliko grla.

Ted Lejn odmeri pogledom trojicu grubijana kraj šanka. Procenio je da su spremni na sve. Lice onog što ga je Čarli oslovio sa Tome bilo mu je odnekud poznato, ali nije mogao da se seti otkud.

— Moraćete poći sa mnom kod šerifa — rekao je mirno, ali odlučno.

Trojica pripitih kavgadžija se zagledaše.

— Nemamo vremena, a baš bismo rado upoznali vašeg šerifa — ironično odgovori Čarli.

Ted je napregnuto smišljao šta da učini.

Barmen Volt prođe za šank.

— Šerife, pazi se! — doviknu piskavim glasom penzionisani učitelj Forest. Sedeo je za drugim stolom od šanka i kroz debele naočare gledao u napasnike. — Meni se čini da je to Čarls Konvej, za kojim je raspisana poternica u Tenesiju. Pre

tri dana sam bio u Memfisu i video sam...

— Umukni, čoravko! Ne prepoznaješ ti više ni samog sebe!

— prodera se Čarli, okrenu se, i sa šanka dograbi jednu praznu kriglu pa je zavrtla prema starom Forestu.

Ted Lejn nije propustio priliku koja mu se tog momenta ukazala. Pre nego što je razjareni i pripiti Čarli spustio ruku, izvukao mu je revolver iz futrole na desnom bedru. Kao levaku, sa odličnim refleksom, to mu nije bilo teško, pogotovo što se Čarli, koji je stajao samo dva koraka levo od njega, zaneo udesno kad je zamahnuo.

Forest jeknu, pogoden u rame.

Nekoliko gostiju koji su bili bliže vrata šmugnuše napolje.

Ted zari cev kolta Čarliju u slabinu i priljubi se uz njega, da ga ne bi mogao pogoditi neki od njegovih pajtaša.

— Mirni! Ubiću ako se neko mrdne! — viknuo je ledenim glasom.

Čarli zakoluta očima i polako podiže ruke.

— Budite mirni — reče preko ramena svojim drugarima.

Ted je znao da te reči mogu među banditima da znače i nešto sasvim drugo — poruku za napad u određenom trenutku. Zato je bio veoma oprezan i dalje.

Tom, Čarlijev pajtaš koji je Tedu bio odnekuć poznat, opsova. A onda, tobože nesvesno, iskorači udesno.

Ted je sad video čitavu njegovu figuru, ali je shvatio da i on sad ima šansu da pogodi

njega, ako bi stigao da opali prvi, pored Čarlija. Zato mu dobaci:

— Ako ne odmakneš ruku od kolta povući ću okidač!

— U redu, u redu — promrmlija Tom i počeo polako da podiže desnu ruku.

Računajući da je Ted koncentrisao pažnju na Toma, drugi Čarlijev pajtaš potegnu kolt i čučnu kraj šanka, s namerom da puca ispod Čarlijeve podignute ruke, u Teda.

Ali, Ted ga preduhitri.

Odgurnuo je desnom rukom Čarlija, munjevito skrenuo cev kolta ulevo i opalio.

Bandit klonu kraj šanka pre nego što je stigao da povuče okidač.

Rmpalija Čarli, iznenađen, zatetura se i nalete na Toma, baš u trenutku kada je ovaj izvukao kolt iz futrole.

Tom opet opsova i izmače se u stranu.

Čarli pade na praznu stolicu, kraj koje je stajao Džim Adams.

Kao da je to jedva dočekao, Džim ga udari kolenom u bradu, i obori na pod.

Tom podiže kolt prema Tedu Lejnu, ali ne stiže da opali.

Ted je već držao kolt uperen prema njemu, i pogodio ga je u desno rame. Namerno ga je gađao tako da ga onesposobi za borbu, a ne da ga ubije.

Tomu ispade revolver iz ruke. Međutim, nije odustajao. Zaur-lao je i sagnuo se, da uzme kolt levom rukom.

Barmen Volt ga tog momenta, preko šanka, mlatnu po glavi jednom punom bocom, i onesvesti ga.

Držeći grlić boce u ruci, pogledao je zatim prema Tedu.

— Bravo, Volte! — nasmešio mu se Ted.

Kroz otvorena vrata u salun utrča šerif Olafson.

U desnoj ruci držao je kolt, a u levoj nekakav papir.

Za njim se zadihan, pojavi debeli pogrebnik Liki, koji ga je obavestio da je u salunu došlo do gužve.

Liki je prvi šmugnuo iz saluna, jer je bio najbliži vratima, kada je postalo očigledno da će doći do obračuna.

Stigavši na mesto okršaja, kod šanka, šerif prijateljski potapša Teda po ramenu.

— Završilo se dobro — reče Ted, a onda dodade: — Nikako nisu hteli da se smire, i bili su spremniji da rizikuju svoje živote nego da pođu sa mnom kod vas, šerife.

— Pa, nije ni čudo — odgovori šerif, gledajući čas u Čarlija, koji se pridigao i seo na stolicu, čas u poternicu koju je držao u ruci. — Ovo je Čarls Konvej, trostruki ubica i pljačkaš. Juče sam dobio ovu poternicu za njim. Nisam stigao da ti je pokazem.

— Jesam li rekao! — oglasi se stari Forest zadovoljno, mada ga je bolelo levo rame, gde ga je Čarli pogodio kriglom.

Prisutni u sali zagrajaše.

— Meni je onaj odnekud poznat — pokazao Ted prema Tomu, koji je ležao kraj šanka. — Volt ga je uspavao, inače bih ja verovatno morao da ga ubijem. Kad mu je kolt ispao iz desne ruke, pokušao je da ga podigne levom. Ponašao se kao ranjena zver.

Olafson se nadneo nad nasilnika Toma.

— Da, da... zver, prava zver. Mislim da se ne varam, to je Tom Prajn, zvani Tom Kojot. Još prošle godine dobili smo poternicu za njim iz Kanzasa. Eno je u mom pisaćem stolu. Samo je u međuvremenu pustio duže zulufe, da mu se ne vidi ožiljak na obrazu.

Šerif pokaza prstom prema Tomovom licu.

Ted pogleda, pa se kucnu po čelu.

— Naravno, on je. Sad se sećam. U Kanzasu je imao opasnu bandu, krali su stoku i ubili nekoliko rančera, zar ne?

Šerif klimnu glavom.

— A taj je mrtav, izgleda — reče kad pogleda trećeg bandita, kome je krv curila iz grudi.

— Nisam imao vremena da biram gde ću ga pogoditi — odgovori Ted Lejn.

— Ne treba ga žaliti, šerife — umešao se barmen. — Udario je Džima i sigurno bi ubio Teda da on nije bio brži.

— Naravno — promrmlja šerif. — Sigurno nije bolji od ove dvojice, čim je snjima. — Potražio je pogledom pogrebnika. — Liki, ti se pobrini o njemu. — Zatim je naredio Čarliju: — Uzmi preko ramena ovog svog ranjenog pajtaša! Vi ćete u zatvor. Tamo će vas posetiti doktor, a onda ćete na sud!

— Ubice! Treba ih odmah na vešala! — najednom se ohrabri neko iz gomile.

— Sve će ići kako zakon traži! — odlučno reče šerif, pa pokazao Čarliju, koji je uzeo u ruke onesvešćenog Toma Prajna, da pođe ispred njega.

Nekoliko ljudi pridoše starom Forestu, da mu čestitaju što je prepoznao Čarlija, drugi, opet, pristupiše šanku, da čestitaju Džimu i Voltu, što su se hrabro borili.

Volt najzad stiže da kaže Džimu zašto mu je ponudio da ga časti:

— Ono pismo koje si mi juče dao je od moga oca. Konačno je otplatio dug, i ja sad mogu da se vratim kući. Dosta sam ovde služio i morao da podnosim svako-
jake tipove. Radiću s ocem na našem ranču.

— Neka ti je sa srećom! — reče Džim i ispi viski koji mu je Volt nasuo.

A onda se najednom okrete prema vratima.

Vide, kroz otvorena vrata, kako Ted Lejn odlazi za šerifom i uhapšenima.

Potrčao je za njim, izvadiвши pismo iz džepa.

— Tede! — zovnu ga i pokaza mu pismo. — Stiglo je danas. Zbog njega sam i ušao u salon. Mislio sam da si tamo, da ti ga uručim — objasni.

Ted uze pismo.

— Hvala ti — reče, produživši odmah za šerifom.

Kad pročita ime i adresu pošiljaoca, uznemiri se, ali ne otvori pismo dok nisu stigli u kancelariju.

— Ja ću ih smestiti u ćeliju — reče šerif i pokaza Čarliju da krene u pravcu ćelija.

Čarli poslušno prođe kratkim hodnikom i stade kraj prve ćelije.

Serif, međutim, otključa drugu, i pokaza mu da, zajedno sa Prajnom, koji se u međuvremenu počeo mrdati, uđe u nju.

— Ova je veća! — rekao je, a zatim zaključao vrata ćelije.

Vratio se u kancelariju.

Ted Lejn sedeo je na stolici kraj pisaćeg stola, s glavom među šakama.

Serif odmah vide da mu se ramena trzaju.

— Tede, šta je? — upita zabrinuto.

Začu samo dubok uzdah.

— Kad momak kao što je on plaće, mora da se dogodilo nešto strašno — pomisli šerif, i istog časa pogled mu pade na otvoreno pismo na pisaćem stolu.

Pročita ga brzo, i skameni se.

— Tede... — zausti da kaže nešto, ali ga glas izdade.

Stavio mu je ruku na rame, duboko saučestvujući s njim.

Većinu graditeljskih naselja duž trase Pacifičke pruge činili su šatori, poljska kuhinja i dve-tri barake.

Naselje Blek Rok, na proplanku iznad trase, bilo je, međutim, drukčije. Podignuto oko istoimene stanice Holedejeve transkontinentalne poštanske linije, ono je, uz staničnu zgradu, poveću brvnaru, u kojoj je sad bila uprava gradilišta, i upravnikov stan, imala još pet dugih i jednu kraću drvenu baraku, zatim pilanu i skladište građevinskog materijala, koral za tridesetak konja, te štalu i šupu za desetak kola za prevoz zemlje i građe.

Četiri duge barake bile su spavaonice za radnike, a peta trpezarija, sa kuhinjom, i šankom za piće u jednom uglu.

U manjoj baraci bile su prodavnica mešovite robe, pošta, sa telegrafom, i ambulanta.

U naselju je živelo i radilo oko četiri stotine ljudi, uvek je poneko odlazio, a dolazili su novi.

Deonica na kojoj su radili nije bila duga, ali su radovi na njoj bili složeni. Na kilometar i po dužine buduće pruge trebalo je podići dva mosta, jedan dug pedeset, a drugi sedamdeset metara, i probiti preko stotinu metara dug tunel. I sve je trebalo završiti pre nego što počne zima, jer su snežni nanosi tu obično bili toliki da su onemogućavali svaki rad. Deonice ispred tunela i iza drugog mosta, na Divljem potoku, biće sigurno na vreme gotove, jer su lakše za rad.

Za Božić je bilo planirano veliko graditeljsko slavlje u Čajenu, sa gostima koji će stići vozom sa Istoka.

Ted Lejn je stigao u naselje popodne, sa rancem preko ramena, i uputio se odmah u zgradu uprave.

Koračajući polako, čuo je prodorni cijuk testera iz pilane i udare čekića sa obližnjeg mosta u izgradnji.

Nebo je bilo vedro, sunce još visoko, ali u naselju nije bilo toplo, zbog okolnih šuma.

Između baraka i pored pilane bilo je takođe nekoliko stoletnih stabala.

Taman kad je stupio na trem, otvoriše se vrata na brvnari, na kojima je bio natpis: »Savezno-pacifička železnica. Graditeljsko naselje Blek Rok. Uprava«.

Zastao je.

Iz brvnare je, ledima napred, izlazila ženska osoba, u širokoj svetloj haljini.

— Dobro. Brzo ću se vratiti — čuo ju je kako je rekla nekome ko je bio unutra, a onda se okrenula licem napred, i pogledi su im se sreli.

Nije mogla imati više od devetnaest-dvadeset godina. Kosa joj je bila kestenjaste boje, vezana belom trakom, oči krupne i nemirne, stas vitak.

— Gospodin nekoga traži? — upitala je predusretljivim glasom, još uvek držeći ruku na bravi.

— Da. Tražim upravnika Ronalda Konora — odgovorio je Ted i dodirnuo desnom rukom obod svog šešira, u znak pozdrava.

— Ko je to, Džuli? — začu se bariton iz kancelarije.

— Jedan gospodin traži tebe, oče — odgovori devojka i širom otvori vrata. — Izvolite — reče Tedu, pa se okrenu, skoči s trema na travnato tlo i otrča prema baraci na kojoj se video natpis: »Kolins i Evans. Trgovina mešovite robe«.

Ted stupi u kancelariju, i već prvim pogledom vide sve što je bilo u njoj: pisaći sto, za kojim je sedeo upravnik Konor, korpu-lentni četrdesetogodišnjak, dve stolice i mali stočić, desno od stola, kraj prozora, masivni ormar u jednom uglu i tri mape na zidovima.

— Zašto me tražite, i ko ste? — dočeka ga Konor pitanjem, ne ustajući iza stola.

— Ovaj mora da je bio nekad oficir, i to strog, kad nepoznatog čoveka dočekuje tako hladno i govori tako odsečno —

pomisli Ted, pa, skinuvši šešir, odgovori:

— Zovem se Ted Lejn. Tražim vas da bih doznao nešto više o mome bratu Stivu Lejnu.

— O! Izvolite, onda, sedite — odobrovolji se Konor, ustade iza stola i pruži Tedu ruku.

Ted prihvati njegovu ruku, a onda sede na jednu stolicu; šešir je stavio na drugu.

— Nadao sam se da ćete doći — reče Konor, otvarajući ormar, iz koga izvadi bocu viskija i dve čaše. — Stiv mi je toliko pričao o vašoj bratskoj ljubavi, da sam bio ubeđen da ćete doći da obidete njegov grob. A kako ste putovali?

— Dobro. Jedino je u poštanskim kolima bilo malo toplo. Bilo nas je osmoro u kolima, a dan je bio topao — odgovori Ted.

— Ovde kod nas nikad nije pretoplo. Na visini smo i okolo su šume. Odmorićete se, nadam se. A sad, u vaše zdravlje! — podiže Konor čašu, pa nabra obrve i dodade: — I za dušu vašeg brata!

Ted ne reče ništa, ali ispi čašu.

Kad se Konor mašio boce, da mu ponovo naspe, reče:

— Hvala vam. Više neću.

Kol je shvatio da je on najednom ispio piće zato da bi se smirio nakon pomena imena njegovog mrtvog brata.

Ted ga upitno pogleda.

— Pa, kao što sam vam javio, vaš je brat izgubio život pre deset dana. Ubila ga je ta žgadija koja nam od početka otežava posao.

— Koja »žgadija«? — upita Ted, ne shvatajući na koga on

misli. — Javili ste mi da je Stiv »položio svoj život za uspeh veličanstvenog poduhvata naše otadžbine«, pa sam mislio da je poginuo na gradilištu, nesrećnim slučajem. Znači, on je ubijen!

— Na žalost. Ubili su ga crvenokošci. Čak su ga i skalpirali, kojoti!

Ted počeo da krši prste.

— Samo njega? Gde? — upita.

— Bio je sam, na Hladnom potoku, oko dve milje severno odavde. Išao je, verovatno, da skuplja minerale. Ne znam da li to znate, bio je strasni skupljač minerala. Nedeljom, kad je bio slobodan, uvek je odlazio u okolinu da traži to kamenje, kojeg ima pun jedan sanduk u njegovoj sobi, odnosno u sobi u kojoj je on bio. Sad je u toj sobi Filips, glavni magaciner u naselju. Ja uvek svima govorim da ne treba da se udaljavaju od naselja, pogotovo ne sami. Ti davalji crvenokošci začas se pojave i napadnu, mada nas naši generali stalno uveravaju kako su ih potisnuli od pruge i postigli s njima sporazum da ne prilaze našim naseljima. Doduše, moram reći da nas ovde nisu nijednom napali. Pre nekoliko meseci napali su voz petnaestak milja južnije, gde je pruga već završena, ali posle toga su se smirili. To je sigurno uticalo da ljudi misle kako ja preterujem kad ih upozoravam. Stiv nije smeo odlaziti tako daleko. Verujte mi, upozoravao sam ga.

— Verujem — promrmlja Ted, ustade sa stolice i priđe prozoru, koji je gledao baš prema severu.

Gledao je neko vreme u daljinu, preko borove šume, a onda se okrenuo prema Konoru.

— Kako ste saznali šta se desilo?

— Pa, kad se nije vratio ni do sledećeg jutra, poslao sam ljude da ga potraže po okolini. Tri grupe po pet naoružanih ljudi obišle su klance i potoke u koje smo znali da je odlazio. Nisu ga našli. Džon Tomson i Tim Filips krenuli su sledećeg dana, s mojom dozvolom, prema Hladnom potoku, koji odvaja pojas pruge od indijanskih lovišta, i pronašli su ga na jednoj steni s druge strane potoka, s velikom ranom od metka na grudima i skalpiranog. Tomson i Filips misle da su Indijanci uhvatili Stiva dok je tragao za mineralima i ubili ga. A ostavili su ga na toj isturenoj steni namerno, da možemo da ga uočimo. Hoće da nas zastraše. Ja sam slučaj prijavio generalu Riču, koji je sad u Fort Kerniju, i zatražio sam od njega da kazni te Indijance s druge strane Hladnog potoka, i protera ih što dalje. Obećao mi je da će to učiniti. Inače, sahranili smo vašeg brata kako dolikuje. Naravno, prema ovdašnjim mogućnostima. Groblje nam je stotinak metara iza pilane. Imamo već tri groba. Jedan nam je radnik poginuo proletoš u šumi, drugi je umro od neke stomačne bolesti, a treći je vaš nesrećni brat. Još jednom vam izražavam duboko saučešće, gospodine Lejne. Odlično sam sarađivao sa Stivom, i bojim se da takvog saradnika više neću naći.

— Hvala vam, gospodine Konore.

— Stivove stvari smo komisij-ski zapakovali, i one se nalaze sad u magacinu, u krugu skladišta. Tamo su najbezbednije. Sahrani li smo ga u odelu u kojem je stradao. Samo smo izvadili ono što je imao u džepovima: štednu knjižicu džepni sat i novčanik, sa dokumentima. Pravo je čudo kako mu ti divljaci nisu to uzeli. Nisu mu uzeli ni konja; on se vratio sutra dan sam u naselje. I to mi je bilo čudno.

— Da. Toliko čudno da se čovek zapita da li su to bili Indijanci — uzdahnu Ted.

— Oni su, oni! Ali, nadam se da će se uskoro kajati zbog toga. Uostalom, ko bi drugi to mogao da učini?

— Je li Stiv imao sukoba sa nekim u ovom ili susednim naseljima?

— Nije, koliko ja znam.

Ted uze svoj šešir i ranac, koji je bio spustio kraj stolice na kojoj je sedeo.

— Možete prenoći ovde, u naselju. Uvek ima neki prazan krevet. Reći ću posle intendantu Džemsu da vas smesti, ukoliko želite — reče Konor, ustajući.

— Hvala vam. Idem sad da vidim Stivov grob. Zatim ću pogledati njegove stvari. Verovatno ću morati da prenoćim ovde, jer kočiju za povratak nemam do sutra oko podne.

— Da. Ako baš žurite, ja bih vam mogao dati jednog konja da odjašete do Fort Bafala, dokle je stigla pruga, i gde ima salun, sa sobama za izdavanje. Ali, bilo bi vam to prenaporno. Bolje da ostanete do sutra. Svratite svakako ujutru ponovo kod

mene. Reći ću posle Džemu da vas potraži. Verovatno će biti u restoranu, zar ne?

— Da — odgovori Ted i izađe.

Krenuo je prema pilani. Polako, kao da je želeo da što više odgodi trenutak kad mu više neće ostati nikakva nada.

Sve dok nije ugledao drveni krst sa natpisom »Štiven Lejn, geodet, 1840. — 1867. gajio je nekako nadu da mu brat možda i nije mrtav.

Stavio je ruku na krst, i dugo nemo gledao u grob, po kome je već nikla trava.

Pred oči su mu došle slike iz mladosti, pa iz godina pred rat, kad su Stiv i on već bili momci. Imali su lepo detinjstvo, na ranču svojih roditelja, Eda i Klare Lejn, u južnom Kentakiju, tri milje od Klejtona, zapadno od puta koji spaja Nešvil i Luisvil. Ali, majka im je iznenada umrla, od srdобоље, kako im je otac objasnio. Stivu je tad bilo tinaest godina, a njemu jedanaest. Tri godine kasnije otac je prodao ranč i stoku koju su imali i kupio kuću, s velikim dvorištem, u gradu, i počeo da trguje građevinskim materijalom. Posao je išao prilično dobro. Stiv je zatim otišao u geodetsku školu u Luisvilu, a on je ostao sa ocem i uključio se u trgovački posao, koji mu se dopadao.

Svaki praznični i letnji rasput Stiv je provodio kod kuće, i tad su bili nerazdvojni. Pored toga što su zajednički pomagali ocu u poslu zajedno su uvek išli na zabave, nedeljom i praznikom, zajedno su lovili zečeve i rakune u okolini, išli na Klirvoter na kupanje. Stiv je neko

vreme uzdisao za plavokosom Martom Šulc, ali ona je žurila da se uda, pa se odlučila za trgovca Jozefa Bela.

Kad je završio koledž, Stiv se zaposlio u Pejdz — Vajsovoj kompaniji, i radio je na gradnji puteva u Misuriju i Kanzasu. A kad je počeo građanski rat, stupio je dobrovoljno, sa dvojicom svojih drugova iz koledža, u vojsku Severa, u inženjersku jedinicu pukovnika Džozefa Vensa, i ostao je u vojsci sve do kraja rata. Da nije izbio rat, sigurno bi se oženio mladom učiteljicom Emom Adams, koju je upoznao u Misuriju. Ali, rat je sve preokrenuo. Ema je umrla druge godine rata, od upale pluća.

Prisetio se kako mu je Stiv, u pismu koje mu je poslao pred odlazak u vojsku, napisao, između ostalog: »Nadam se da rat neće trajati dugo. Dogovorio sam se sa Emom da se venčamo čim se vratim. Voleo bih da oboje nademo posao negde bliže vas, možda u Medisonvilu«.

Oči su mu zasuzile, a grlo mu se steglo. Podigao je pogled prema nebu, duboko udahnuvši.

A onda je čuo lagane korake iza leđa, i okrenuo se.

Prilazila mu je Džuli Konor, tužnog izraza lica, sa nekoliko livadskih cvetova u ruci.

— Oprostite, nadam se da ne smetam — prošaptala je, i stavila cvetove na Stivov grob.

On joj je pogledom zahvalio za to.

— Ne smetate — rekao je. — Čula sam od oca da ste Stivov brat. Došla sam da vam kažem

da je i meni veoma žao. Saosećam sa vama. Ja nisam upoznala vašeg brata ali sam od oca slušala sve najbolje o njemu. Znate, moj otac nije baš prikljiv čovek, i ne otkriva brzo svoja osećanja, ali već posle dva meseca saradnje sa vašim bratom pisao je majci i meni kako ima »sjajnog mladog geodetu«, koji je bio i junak u ratu, na našoj strani«. Majka i ja smo stigle ovde pre četiri dana, u posetu ocu. Čim smo se pozdravili, požali nam se: »Ostao sam bez onog sjajnog momka«. Moja je majka bila ovde i proletos i tad je upoznala vašeg brata. Bila je impresionirana njegovim shvaćanjima života i ljudi. Pričali su dugo jednog nedeljnog popodneva, uz čaj, u očevom stanu. Otac se jedino nije slagao sa vašim bratom u pogledu Indijanaca. Vaš je brat, kaže majka, govorio da armija postupa svirepo sa Indijancima, a moj otac je mislio a sad je u to još uvereniji da se sa Indijancima može razgovarati samo preko nišana.

Ted je duboko uzdahnuo, a onda je rekao mirno:

— Pruga je neophodna, ali i Indijanci imaju pravo na miran i slobodan život.

— Zaista bi bilo najbolje ako bi moglo da se ostvari i jedno i drugo. Ali, da li je to moguće?

— Ne znam od čega sve to zavisi, ali verujem da je moguće. Uostalom, zašto smo se borili za slobodu crnaca, ako sad progovimo crvenokošce?

— Vi to kažete kao da vam oni nisu ubili brata! Zaista ste plemeniti, gospodine Lejne.

— Onima koji su ubili moga brata ja neću nikada oprostiti.

Štaviše, pokušaću da im se osvetim. Ali, ubica ima i među belcima, a ne samo među crvenokošcima i crncima. U ratu sam video užasne zločine koje su počinili beli ljudi, jedni drugima, gospodice Konor.

— Zovite me Džuli — rekla je devojka, a onda upitala: — A kako to da se vaš brat nije oženio?

Pošto Ted nije odmah odgovorio, nastavila je:

— Kad ga je moja majka o tome pitala, odgovorio je da nije za to imao vremena, ali to sigurno nije bio pravi odgovor. I otac i majka primetili su kako mu je pogled često bio setan, kao u ljudi koji zbog nečeg pate.

— Stiv je imao devojku, koju je veoma voleo, a sa kojom je nameravao da se oženi. Rat je sve izmenio. Ema je umrla za vreme rata.

— O! Vaš je brat baš bio nesrećan — rekla je Džuli, sa iskrenim saosećanjem.

Čekali su zatim neko vreme oboje.

Iz pilane se čula testera, a sa trase škripa kola.

— Nadam se da ću vas još videti, gospodine Lejne — tiho je kazala Džuli i polako krenula nazad u naselje.

— I ja se nadam — odgovorio joj je Ted, i dodao: — Ja ću ostati još malo ovde. Do viđenja.

— Do viđenja — prošaptala je devojka, i požurila, bojeći se da ne zaplače.

Bila je istovremeno setna i obuzeta osećanjem sreće kakvu dotad nije spoznala.

Svež povetarac iz obližnje šume opomenu Teda Lejna da se približava veče, i da bi trebalo da požuri da pogleda, dok se još vidi, Stivove stvari, a zatim, ako odluči da prenoći u tom naselju, da se pobrine za krevet.

Krenuo je polako prema skladištu, u čijem je jednom kraju bila baraka od debelih dasaka, obojena sivom bojom.

— Zdravo, mladiću! — trže ga nečiji glas dok je prolazio pored korala.

Stao je i pogledao desno.

Kraj povećeg plasta sena, uz ogradu korala, stojao je, sa vilama u rukama, postariji čovek, neobrijan, bedno obučen.

Ted ga je upitno pogledao.

— Jeste li poznavali Stiva? — upita čovek, i odmah dodade: — Video sam da ste stojali kraj njegovog groba, pa sam pomislio...

Govoreći to, prišao je Tedu i pružio mu ruku.

— Ja sam Dobi, radim ovde, oko konja — predstavio se i osmehnuo.

Ted ga još jednom odmeri pogledom, a onda mu pruži ruku.

Sve je govorilo da je Dobi pijanac. Tako je gledao, takav mu je bio izraz lica, tako se smeškao.

— Stiv je bio dobar čovek. Ja sam ga poznavao. Često sam...

— Ja sam Stivov brat — prekide ga Ted.

— O! Znajte da mi je jako žao Stiva. — Dobi malo počuta, šmrknu, pa nastavi: — Često sam mu osedlavao konja, a on me je uvek dobro častio za to. Samo bi se osmehnuo i rekao mi »Dobi, imaš pivo kod Slima«. Slim je barmen u restoranu.

Dobi se počeošao dlanom po bradi.

— Dobro, Dobi, imaš i sad pivo kod Slima! — reče mu Ted, pa produži.

— Hvala, mladiću — zadovoljno se nasmešio Dobi. — Otići ću posle, kad spremim hranu za konje koji će stići sa gradilišta.

Požurio je nazad prema platu sena.

Dok je prolazio između gomila građevinskog materijala, prema kućici na kojoj je bio natpis »Magacin«, Ted je jednog momenta pogledao prema zgradi uprave gradilišta, i na jednom otvorenom prozoru primetio dve ženske glave. Odmah je prepoznao Džuli Konor.

Gledale su prema njemu.

— Ta pored nje mora da joj je majka — pomislio je, i istog trenutka zapazio kako su se obe povukle s prozora.

Zakucao je na vrata magacina.

Niko se nije javio.

Zakucao je ponovo, jače.

— Ovde sam! Dolazim! — začuo se piskavi glas iza kuće.

Ubrzo se pojavio tamnopusi dvadesetogodišnjak srednjeg rasta, sa kačketom na glavi.

— Koga tražiš? — upitao je, oštro pogledavši Teda i opipavši dršku svog revolvera, koji mu je visio, u futroli, o novom kožnom opasaču.

— Ja sam Ted Lejn, brat pokojnog Stiva Lejna, koji je ovde bio geodet — predstavio se Ted, a onda odgovorio na pitanje: — Tražim nekoga ko bi mogao da mi da Stivove stvari. Upravnik mi je rekao da su one ovde.

Mladić ga je odmerio pogledom, sad više radoznalim nego ostrim, otvorio vrata magacina i rekao:

– Izvoli. Filips, upravnik magacina, nije ovde, ali ti ja mogu dati vreću sa Stivovim stvarima. Znam gde je. Ja sam Tom Karter. Pomažem Džoniju ovde.

U prostoriji je već bilo prilično mračno, ali je Tom odmah pronašao vreću sa Stivovim stvarima i stavio je na grubi drveni sto nasred magazina.

– Napiši da si preuzeo vreću sa stvarima i potpiši se – reče zatim, pokazavši Tedu na list hartije i stilo s mastionicom.

Ted zabaci svoj ranac na rame, pa napisa i potpisa potvrdu o prijemu bratovljevih stvari. A onda, uzevši vreću pod pazuhu, krenu.

Na vratima se osvrnu.

– Hvala momče – reče i pode prema restoranu.

Vreća je mogla težiti oko dvadeset kilograma.

Ted je pod rukom osećao da u njoj ima nekih knjiga, i to ga iznenadi.

Ušao je u baraku u kojoj je bio restoran i seo za jedan sto blizu šanka, kraj zida, stavio vreću i ranac na stolicu kraj sebe i doviknuo barmenu:

– Pivo!

– Odmah! – odvratio je stasiti barmen, koji ga je motrio sve vreme otkako je ušao u restoran.

U restoranu su bila samo dva čoveka. I oni su, za jednim stolom, pili pivo.

– Hoćeš li dobiti posao? – upita barmen stavljajući čašu pred Teda.

Ovaj ga zbunjeno pogleda.

– Došao si da radiš ovde, zar ne? – nastavi barmen da se raspituje, gledajući u vreću i ranac kraj Teda.

– Ne – kratko mu odgovori Ted i otpi gutljaj piva.

Nezadovoljan što je gost tako škrt na rečima, barmen se okrenu i odgega se za šank.

Ted ponovo podiže čašu.

Dok je ispijao pivo, pogledao je prema dvojici ostalih gostiju u restoranu, i primetio da ga oni posmatraju.

Jedan je bio suvonjav, sa dugom plavom kosom, a na sebi je imao uredno odelo. Mogao je imati dvadeset dve – tri godine.

– Taj sigurno nije radnik – pomisli Ted.

A drugi je bio podebeo tridesetogodišnjak, u sivom odelu, dosta neuredan. Na glavi je imao slamni šešir.

Najednom onaj suvonjavi ustade i krenu prema Tedu, gledajući pravo u njega.

Ted primeti da on vuče levu nogu, i učini mu se da mu je odnekud poznat.

– Izvinite što smetam – progovori mladić uljudno i odmah se predstavi: – Ja sam Ed Džonson. Da niste vi Stivov brat, Ted Lejn?

– Edi! – prijatno se iznenadi Ted, i odmah ustade. – Izvini, nisam mogao odmah da te prepoznam.

– Naravno, prošlo je već nekoliko godina otkako se nismo videli – osmehnu se Ed.

Čvrsto se rukovaše i potapšашe po ramenima.

– Ja sam očekivao da ćeš ti doći ovamo, zato sam te odmah prepoznao – reče plavokosi

mladić i sede na stolicu na koju mu Ted pokaza.

— A otkud ti ovde, Edi? — upita ga Ted, i takođe sede.

Ed ne odgovori odmah.

Ted primeti u njegovim očima suze, a onda vide i kako mu Adamova jabučica dva puta pode gore — dole.

— Osećam se kao da sam i ja izgubio brata, Tede — prošapta Ed, naprežući se da ne zaplače.

Ted stavi ruku na njegovu.

— Hvala ti, Edi.

Ed Džonson je bio sin Klifa Džonsona, kovača u Klejtonu, i Ted ga je upoznao odmah nakon što se sa ocem i bratom nastanio u gradu. Klif nije imao više muške dece, već još tri kćeri, i mnogo je patio što mu je sin od rođenja hrom. Dečak je, međutim, mada slabunjav, bio živahan i radoznao, i odlično je završio osnovnu školu. Već sa deset godina počeo je da svira violinu, i verovatno bi postao odličan muzičar da je otac mogao da ga školuje u Medisonvilu, ili u nekom drugom gradu u kome ima dobrih učitelja muzike. Dogodilo se, međutim, da je Klif, nesrećnim slučajem, povredio levu ruku, što mu je trajno smanjilo radnu sposobnost, a time i prihode, pa je Ed, umesto da produži školovanje, morao, još kao golobradi dečak, da počne da svira u salunu Alena Pitersona »Srebrna potkovica«.

— Stiv mi je mnogo pomogao dok se ovde nisam snašao — progovorio je Ed posle kraće pauze. — Posle rata u Klejtonu nikome nije bilo do muzike, a ja drukčije nisam mogao ništa da zaradim, Otac mi je već sasvim

slab, majka takođe, a sestre su još mlade za posao van kuće. Otac je uzeo jednog pomoćnika, i održava kovačnicu, ali taj prihod je mali. Zato sam ja odlučio da krenem ovamo. Čuo sam od nekih koji su ovde radili da se muzičari i drugi zabavljači traže duž trase, pa sam se uputio. Otac se malo protivio tome, majka je bila zabrinuta, ali ja nisam imao bolji izbor. Pukim slučajem sreo sam Stiva na stani u Oglali, gde sam sišao s voza, sa samo dva dolara u džepu. On je tamo bio nekim poslom, po nalogu upravnika Konora. Pozvao me je da dodem ovamo, i pozajmio mi već sutradan pedeset dolara, od kojih sam ja odmah poslao kući trideset. O to mu nikada neću zaboraviti! — Začutao je opet i zagledao se u svoje prste. A onda je upitao: — Hoćeš li još jedno pivo, Tede?

— Može — odgovorio je Ted.

Ed je rukom pokazao barmenu da donese dve čaše piva, i on je to odmah učinio.

— Vi se poznajete? — nije mogao da ne upita kad je stavio čaše na sto.

— Mi smo prijatelji iz detinjstva — odgovorio mu je Ed, pa dodao: — Zapiši sve na moj račun, Džo.

— U redu — odvrati Džo, i krenu prema čoveku sa kojim je Ed do maločas sedeo, a koji je sad radoznalo gledao prema Edu i Tedu.

Pogledavši za barmenom, Ed reče:

— Džo je dobar momak, samo je previše znatiželjan, kao neka baba tračara.

— A onaj čovek sa kojim si sedeo? — upita Ted.

— To je jedan dobroćudan čovek, sa kojim uvek rado pričam. Trguje krznima. Kupuje ih od Indijanaca, a prodaje negde na Istoku. Svašta je video i doživeo. Uživam da slušam njegove priče. Hoćeš li da te upoznam sa njim?

— Posle — odgovori Ted.

— Da, znam da tebi sad nije ni do kakvih priča — promrmlja Ed, a onda upita: — A gde si se smestio? Hoćeš li ostati ovde?

Ispivši pivo, Ted odgovori:

— Ostaću bar do sutra.

— Možeš spavati u mom šatoru. Nas smo dvojica u jednom šatoru, odmah iza restorana. Još dva dana jedan će krevet biti slobodan. Gitarista Sem je otputovao na nekoliko dana kući, u Omahu.

— Pa, ako ti ne bih smetao, prihvatam. Upravnik mi je obećao da će mi obezbediti negde krevet za noćas, ali ja bih radije da budem s tobom ako je to već moguće. Samo, trebalo bi obavestiti intendanta...

— Ne brini, to ću ja odmah srediti — prekide ga Ed, ustade i izađe.

Barmen Džo uze da pali lampe, okačene po zidovima.

Trgovac krznima ustade od svog stola i polako pride Tedovom.

— Ja sam Hans Rot, trgovac — reče pruživši ruku.

Ted se rukova sa njim.

— Džo mi reče da ste Stivov brat. Primite moje saučešće. Znajte da je Stiv ovde bio poštovan od svih, a Ed ga je prosto obožavao.

— Evo me! — začu se s vrata Edov glas. — Tede, daj svoje stvari. Hajde da se smestiš i malo odmoriš pre večere.

Ted uze ranac i vreću i krenu iz restorana.

— Daj meni vreću — ponudi se Ed da mu pomogne.

Ted mu pruži svoj ranac.

— Lakši je — reče.

— Nisam ja baš tako slab — osmehnu se Ed.

— Znam, ali treba da čuvaš ruke za violinu — odgovori mu Ted, pa se i on osmehnu.

Kad udoše pod šator, Ed zapali lampu.

Naselje ubrzo ožive. Začu se škripa kola, povici kočijaša, žagor radnika koji su se, u grupama, vraćali sa gradilišta.

— Ovde se, znači, radi do mraka — primeti Ted.

Seo je na krevet koji mu je Ed pokazao kao slobodan i spustio vreću sa Stivovim stvarima kraj sebe.

Ed je stavio ranac na jednu stolicu.

— Da, ovde se radi od zore do mraka — odgovorio je potom.

— Ali, dobro se i zarađuje. Savezno-pacifičko železničko preduzeće zainteresovano je da pruga napreduje što brže na zapad. S druge strane prugu gradi konkurentska firma, Centralno-pacifičko železničko preduzeće. Oni su počeli od Sakramenta prema istoku, a mi od Omahe prema zapadu. Sad se utrkujemo ko će izgraditi duži deo pruge. Oni imaju dosta radnika iz Azije, naročito Kineza, koji su vrlo vredni.

Ted se osmehnu.

— Ti govoriš kao da si pred-

sednik Savezno-pacifičkog železničkog društva, Ede.

— Pa, uložio sam nešto u akcije tog društva, koliko sam mogao da uštedim — odgovori Ed, vidno zadovoljan što to može da saopšti svom drugu, a onda upita: — Ti se nikako nisi vraćao u Klejton posle rata, Tede

Nisam. Kad je rat završen, moja je jedinica ostala još dva meseca u Virdžiniji. Gonili smo bande odmetnika koji nisu hteli da se pomire sa ishodom rata. U jednom okršaju sam ranjen, pa sam posle odležao u bolnici tri meseca. Stiv se u međuvremenu vratio kući. Poštar mu je predao dva moja pisma koja sam mu iz bolnice poslao na kuću. Otac nam je, kao što sigurno znaš, poginuo one nećić kad su nam zapalili kuću i stovarište.

— Znam — rekao je setno Ed.

— Bilo je to strašno. Pričalo se da je to učinila jedna kaznena jedinica južnjačke vojske koja se prebacila iz Tenesija u Kentaki. Mnogo su zla naneli tih dana i u gradu i po okolnim rančevima. Pokupili su svu stoku, zapalili mnoga imanja, a bilo je i silovanja i ubistava.

— Očev prijatelj, trgovac Fišer, je tad takođe stradao. Stiv je dobio odsustvo desetak dana kasnije, i ispričao mi je šta je zatekao na mestu naše kuće, i šta je sve video po gradu i okolini. Posetio me je kad je moja jedinica bila ulogorena kod Vajnsboroa. Posle toga ja više nisam želeo da se vratim u Klejton, pogotovo kad mi je Stiv pisao da je odlučio da krene ovamo. U Springfieldu sam, na

preporuku komandanta moje vojne jedinice, dobio mesto pomoćnika šerifa. Doduše, moram ti priznati, još uvek pomišljam na to da se jednog dana vratim trgovačkom poslu.

— U Klejtonu, na očevini?

— Možda — odgovorio je Ted zamišljeno.

— A gde si naučio da barataš koltom? To je, koliko znam, neophodno u šerifskom poslu.

— U vojsci naročito tokom onih meseci kad smo gonili odmetničke bande.

— Stiv mi je pričao da ti posao nije odveć opasan. Ali, on je, ipak, uvek strahovao da bi ti se nešto moglo desiti.

— Pa zimus, kad je Stiv bio kod mene, nismo imali većih problema ni u gradu ni u okolini. Sad, međutim, naiđe poneka skitnica pa izazove gužvu u salunu, a ima i sitnijih krađa. Ipak, šerif Olafson i ja uspevamo da držimo situaciju u svojim rukama. Dobro sarađujemo sa sudijom, tako da prekršioci reda brzo budu kažnjeni, a to je uvek dobra opomena ostalima koji ne drže do zakona. A kako je ovde? Ima li svađa, tuča, krađa? Gde je mnogo ljudi na okupu, gde se toči alkohol, a nema žena, tu obično ima dosta surovosti.

— Bude ponekad gužve, najčešće kad se ljudi napiju. Nedavno je upravnik Konor odstranio iz naselja trojicu momaka koji su se često opijali i izazivali tuče. Konor je vrlo strog.

— I ja sam stekao takav utisak, iz razgovora s njim. Drži se nekako kruto, vojnički. Ali, zašto toliko mrzi Indijance?

– Pa, rođak je sa generalom Patrikom Konorom, koji je pravi bič za Indijance. Ne znam da li si o tome čuo, on je napravio pravi masakr među Indijancima oko Barutne reke, koji su, prethodne godine, pružili otpor izgradnji puta kroz njihova lovišta.

– Zar se sa Indijancima oko pruge ne može naći neko mirno rešenje?

– Ne znam, ali verujem da bi moglo. Maločas, pre nego što si ti ušao u restoran, Hans je baš počeo da mi priča o nekakvom uznemirenju među Čajenima, severno od Hladnog potoka. Otići ću, dok se ti malo odmoriš i raspakuješ stvari, da mi ispriča sve. Znaš, to su Indijanci koji su ubili Stiva. Upravnik ti je sigurno rekao da su Stiva našli na obali Hladnog potoka.

– Jeste.

– Dobro, onda. Vratću se kad bude vreme za večeru – reče Ed i izide iz šatora.

Zatekao je Hansa Rota pored šanka, sa kriglom piva u ruci.

Ostavši sam, Ted je najpre zavirio u svoj ranac, u kome je, pored rezervnog veša, imao opasač s koltom i municijom.

Izvadio je kolt iz futrole, pogledao ga, pa ga vratio nazad, i ranac stavio kraj čela kreveta, na zemlju. Onda je razvezao Stivovu vreću. U njoj je, pored dvoje pantalone, jakne, džempera, veša i skoro novih čizama, našao i tri knjige i dve sveske. Dve knjige bile su o mineralima, jedna putopisna, dok je na korici jedne sveske pisalo »Be-

leške o mineralima«, a na korici druge »Dnevnik«.

Ted uze da prelista bratov dnevnik.

Primaknuo se bliže lampi, i polako listao svesku.

Stiv je počeo da vodi svoj dnevnik petog dana nakon što je stigao u naselje Blek Rok. »Već je peti dan kako sam stigao u Blek Rok, a još nisam mrdnuo iz barake. Neprekidno pada kiša. Rešio sam da vodim dnevnik... – tako je zapisao na prvoj strani.

Ted je letimično prelazio pogledom preko stranica podebele sveske.

Pri dnu jedne stranice pročitao: »Pruga zalazi sve dublje u indijanska lovišta, i sukobi su, izgleda, neizbežni«.

Malo dalje: »Bio sam u Čajenu. Grad u nastajanju, pun svakojakog sveta, sa svih strana. Video sam i nekoliko Kineza. Sreo sam Neda Vensa. Uživali smo u uspomenu iz dačkih dana. Mislim da sam ga zainteresovao za minerologiju. Obećao je da će doći u Blek Rok. Sad već imam ovde dva prijatelja – Eda, i Neda. Sjajno!«.

Nekoliko stranica pred kraj, pod datumom 15. april, pisalo je: »Već drugi put srećem Tifija kod Hladnog potoka. Kaže da lovi jelene, ali se ja bojim da će izazvati sukob s Indijancima, koji u tom kraju takođe love. Čini mi se da on veruje da ja tražim tamo za zlatom«.

Ted dva puta pročitao tu rečenicu, a onda pogleda šta je Stiv poslednje zapisao u dnevnik.

Bilo je to u vezi s prugom: »Ako se ne dogodi nešto što sad ne možemo da predvidimo,

verujem da ćemo do Božića ovde biti gotovi».

Zaklopio je svesku, i držao je u rukama kao najveću dragocenost.

Jedan deo Stivovog života, viđen njegovim očima i zapisan njegovom rukom, ostaće, s tim dnevnikom, zauvek s njim.

Zurio je nekoliko minuta u crvenkasti plamen lampe.

Spolja se čuo žagor.

Ljudi su u grupama dolazili u restoran.

Čuli su se delovi razgovora, povici: »Danas je baš bilo teško... Martine, hoćeš li platiti jedan viski?... Momci, jeste li videli upravnikovu kćer?... Čuti, budalo, izjuriće te iz naselja!... Pete, je li ti pisala devojka?... Ha-ha-ha... Šta ima za večeru?... Džo, svrati posle večere na jednu partiju pokera...»

Ted je stavio Stivov dnevnik u svoj ranac, a ostale stvari vratio u vreću, koju je gurnuo pod krevet.

Zatim se opružio na krevetu i zapalio cigaretu.

— Evo me! — začuo je uskoro Edov glas. — Jesi li se malo odmorio? Možemo na večeru.

Videvši da Ted nije izuo čizme, i da puši, Ed shvati da on nije ni dremnuo, pa, kao da se izvinjava, dodade:

— Ovde je predveče uvek bučno. Ali, noću se dobro spava. Sem subotom uveče, posle deset u naselju mora biti tišina.

— A kad vi svirate? — upita Ted.

— Subotom uveče i nedeljom posle podne.

— Onda, sigurno, ne možeš mnogo da zaradiš.

— Sviramo i u salunu

»Srećna zvezda« pet milja jugoistočno odavde, u rudarskom naselju Mejvilu. Jašemo tamo, i vraćamo se noću, na konjima, za koje plaćamo upravi naselja. Sve u svemu, ne mogu se požaliti na zaradu. Ali, ostalo nije baš lako podneti.

— Usamljenost? — upita Ted.

— Najpre to. Ovde živimo kao vukovi. Većina ljudi pije, kockaju se. Neki za jedno veče izgube čitavu mesečnu zaradu. Zabavljačice u okolnim salunima ih prosto čerupaju. A onda, svakakvi su ljudi došli ovamo, sa svih strana sveta. Većinom su dobri radnici i nastoje da što više zarade i uštede. Ali, ima i dosta avanturista, mangupa, lopova. Oni izazivaju tuče. Događaju se i ubistva. — Ed je uzdahnuo. — No, šta se može. Tako verovatno i mora biti u ovako velikim poduhvatima, kada se skupi toliko mnogo ljudi iz raznih krajeva. Nadam se da ću izdržati.

— Misliš da ostaneš sve dok pruga ne bude gotova?

— Da, ako me zdravlje i sreća posluže.

— Sreća?

— Pa, vidiš kako je prošao Stiv. Ni kriv ni dužan, a izgubio je život. U salunu u kojem sviramo već je dva puta došlo i do pucnjave. A onda ti Indijanci...

— Šta je s njima? Ne verujem da bi se usudili da napadnu naselje.

— Ko zna. Ali, kao što sam ti rekao, mi se noću vraćamo ovamo iz Mejvila. Na tom putu, doduše, nije još niko napadnut. No, ovde čovek ni u šta ne može biti siguran. I ne može nikome do kraja da veruje. Ima duž

pruge raznih napasnika. Nije isključeno da neki od njih svoje zločine svaljuju na Indijance. Ovde se svi najviše plašimo Indijanaca, pa je najlakše njima pripisati svaku krađu ili zločin.

— Šta si čuo od svog prijatelja? — upita Ted.

Ed pogleda prema otvoru šatora.

— Čudna priča — odgovori zamišljeno. — Ispričaću ti sve posle večere. Hajdemo sad u restoran.

— Ti si večeras slobodan?

— Da. I večeras i sutra uveče. A jesi li ti baš odlučio da se već sutra vratiš?

— Videću — odgovori Ted i ustade.

Krenuli su.

Ed je zavezao konop na šatoru.

— Još se nije desilo da nam neko nešto uzme iz šatora — rekao je. — Ipak, ne ostavljamo krilo nikad otvoreno ako nije dan od nas nije u blizini. Nadam se da u svom rancu nemaš ništa dragoceno.

Ted pomisli kako mu je Stivov dnevnik više nego dragocen, ali odgovori:

— Nemam.

Nije hteo da Edu zadaje brige.

Ušli su u restoran, koji je već bio poluprazan.

S apetitom su pojeli po pun tanjir variva s junećim mesom.

Dok su jeli, Ted ugleda trgovca Rota u onom delu restorana gde je bio šank.

Rot je pušio lulu i razgovarao s dvojicom radnika, koji su držali čaše s pivom u rukama.

Uhvativši Tedov pogled, i Ed se osvrnu prema šanku, pa, kad

tamo vide trgovca krznom, reče:

— Ispričaću ti šta mi je rekao kad se vratim u šator. A sad, hoćeš li da mi nešto popijemo, posle večere.

— Ne, hvala ti — odbi Ted.

— Onda, hajdemo — predloži Ed i ustade.

Nekoliko ljudi iza stolova oko njihovog mahnuse mu u znak pozdrava, neki samo klimnuše glavom, a dvojica ga glasno pozdraviše.

Svi su istovremeno gledali nepoznatog mladog čoveka koji je bio u njegovom društvu.

— Moj prijatelj, iz detinjstva — reče Ed jednome brkajliji čiji upitni pogled uhvati u prolazu.

Izišli su iz restorana, postojali malo na svežem večernjem vazduhu, a onda ušli u šator i seli na krevete.

— Rot umalo nije zaglavio na indijanskoj teritoriji — počeo Ed da priča o onome što je čuo od trgovca. — Kaže da su Čajeni vrlo ljuti. Dočuli su da se vojska sprema da ih progna dalje od pruge, i ljuti su na sve belce. Njega je u poslednjem trenutku od trojice mladih ratnika spasio vrač Šumski Duh, kojem je povremeno poklanjao masti za rane, kojima je vrač lečio manje povrede svojih saplemenika. Vrač je ispričao Rotu da je stari poglavica Žuti Vuk, izgleda, odlučio da pokrene svoje pleme na severoistok, dublje u brda, mada mu ta odluka teško pada. Međutim, njegov sin Orlovo Pero i još dvadesetak mladih ratnika nisu baš voljni da ovoga puta tek tako, bez borbe, ustuknu pred plavim mundirima, kako oni nazivaju vojsku.

— Je li u pitanju vojska iz Fort Kernija, čiju je intervenciju tražio upravnik Konor, nakon Stivove pogibije? — upita Ted.

— Ne znam da je upravnik tražio da vojska interveniše protiv Indijanaca — odgovori Ed.

— On mi je to rekao.

— Onda je verovatno u pitanju to. A to znači da priča koju je Rot čuo nije bez osnova. Njemu se čini da bi ratoborni mladići mogli na svoju ruku napasti neko naselje pre nego što se povuku. A ja, opet, nekako predosećam da bi to naselje moglo biti ovo, naše.

— Zašto?

— Zato što je vrač rekao trgovcu Rotu da nije tačno da su Čajeni nedavno ubili belog čoveka na Hladnom potoku, kako su čuli da se priča u Fort Kerniju.

— Oni tamo imaju nekog svog čoveka?

— Verovatno ih obaveštava neki od Indijanaca koji radi kod vojske kao vodič. Dakle, Indijanci poriču da su ubili Stiva. Četvorica mladića iz njihovog naselja, sa poglavičnim sinom na čelu, bili su na Hladnom potoku i videli su, kažu, kako su dva bela čoveka nosila na konju trećeg, mrtvog, i pokušali da s njim pređu na drugu, severnu, obalu potoka. Oni su bili spremni da ih zaustave, ali su, navodno, beli ljudi njih primećili, i pripucali na njih, pa su morali da se povuku. Pri tom je teško ranjen sin poglavičinog brata, koji je od te rane posle nekoliko dana i umro. Jedan od tih belaca je navodno imao bradu.

Ted zapali cigaretu i duboko povuče nekoliko dimova.

Bojim se da može doći do gužve — nastavi Ed posle kraće pauze.

— Je li Rot ispričao to i upravniku Konoru? — upita Ted.

— Jeste.

— A znaš li šta je upravnik na to rekao?

— Rot kaže da je upravnik ubeden da Indijanci lažu, i da je rekao kako će odmah telegrafisati u Fort Kerni i zatražiti da vojska što pre pođe na Indijance i otera ih što dalje. A njemu, Rotu, savetovao je da se okane trgovine sa Indijancima, dok ne izgubi glavu.

— A kako to taj Rot trguje s Indijancima? — zainteresova se Ted.

— Pa, nosi im kojekakva šarena platna i dinduve, britvice, mirisna ulja, soli, ogledala, i koješta drugo, a od njih uzima krzna. Neki, doduše, pričaju da im dotura i viskija, i to za zlato. Ne znam da li je to tačno. U svakom slučaju, i ja mislim da je ta njegova trgovina rizična. Ali, on je neki čudan optimista. Poreklom je iz Nemačke. I otac mu je bio trgovac.

— A poznaješ li ti, Ede, tu dvojicu ljudi što su pronašli Stivov leš?

— Poznajem. To su Tim Filips, šef skladišta, i Džoni Tomson, upravnikov pomoćnik, koji se stara o bezbednosti gradilišta i naselja. Zar nisi upoznao Filipsa kad si uzeo Stivove stvari?

— Nije bio u magacinu. Vreću mi je dao njegov pomoćnik, Tom Karter. Tako mi se predstavio.

– Da, Tom je Timov pomoćnik. A nije ti rekao gde je Tim?

– Nisam ga ni pitao.

– Ako hoćeš da ga upознаš i porazgovaraš s njim, potražićemo ga sutra. I njega i Tomsona.

– Hoću – reče Ted, zamišljen, a onda dodade. – Pa, možda to i nisu učinili ti Čajeni kojima je poglavica Žuti Vuk. Ima li u okolini drugih indijanskih plemena?

– Čuo sam da s druge strane planine iz koje izvire Hladni potok, na istoku, ima dosta veliko naselje Kiova.

– Trguje li Rot i s njima?

– Ne. Ali, poznaje trgovca koji zalazi kod njih. Kaže kako mu je taj pričao da su Kiove, otkad ih je on upoznao, vrlo mirni. No, možda ima i nekih koji su drukčiji. Samo, Rot kaže da mu je čajenski vrač rekao da ni Kiove nisu ubili belog čoveka. Oni ne zalaze u lovišta koja pripadaju Čajenima, kao što ni Čajeni ne odlaze u njihova. Severno od Hladnog potoka je teren Čajena. Poglavica Kiova, Veliki Dabar, i Žuti Vuk, poglavica Čajena, dobro se slažu, pa vrač Šumski Duh čvrsto veruje da niko od Kiova nije prelazio u čajensko lovište, a pogotovo da tu nije ubio belog čoveka. Ali, ko će ih znati. Ni mi belci ne držimo se uvek reči, zar ne?

– Naravno – promrmlja Ted, baci opušak na zemlju i zgazi ga.

– Uostalom, Stiva više nema, i niko ga ne može oživeti – setno zaključí Ed. Malo počuta, a onda dodade: – Verujem da će vojska proterati sve Indijance dalje od pruge.

– A poznaješ li ti, Ede, nekog Tifija? – upita Ted najednom.

– Tifija? – ponovi Ed. – Ne. A ko bi to trebalo da bude?

– Ne znam ni ja. Ali, čini mi se da mi je Stiv u jednom pismu spomenuo to ime – slaga Ted, ne želeći da Eda uvlači u sumnje koje su njega razdirale, pogotovo sad, kad je čuo priču trgovca Rota.

Ed se zamisli, pa ponovi:

– Ne. Nisam upoznao nikad nikog sa tim imenom.

Čutali su potom obojica nekoliko minuta.

A onda Ted upita:

– A gde ti je drugi kolega?

– Verovatno će doći kasnije. Otišao je u Čajen.

– Onda ugasi lampu – reče Ted i počeo da se svlači.

Ubrzo su obojica zaspali, i nisu ni čuli kad je u šator ušao Nat Viler, kontrabasista, koji je svirao sa Edom Džonsonom i Semom Beringtonom, gitariстом.

Teda je ujutru probudila galama u naselju.

Odlazeći prema trasi pruge, radnici su se dovikivali, škripala su kola, čuo se zveket lonaca iz restorana.

Edu i Natu to nije smetalo. Spavali su još čitav sat.

Budan, Ted je ležao na leđima i razmišljao. Odlučio je da ode do tog Hladnog potoka, da vidi mesto na kome je stradao Stiv.

Polako se obukao i opasao opasač sa koltom.

Kad je Ed otvorio oči, saopštio mu je šta je odlučio.

– Ali, svakako se prvo javi upravniku – upozorio ga je Ed. Najednom se sasvim razbudio.

— Ja se bojim da to nije mudra odluka, Tede, mada razumem zašto si to odlučio. — Zastao je malo, a onda upitao: — Da pođem i ja s tobom?

— Ne? — odlučno mu odgovori Ted. — Upravniku ću se svakako javiti.

— Treba najpre da doručkuješ.

— Samo ću popiti kafu — odgovori Ted.

— Idemo zajedno — reče Ed i na brzinu se obuče.

Zatim izvuče ispod svog kreveta lavor i stavi ga na jednu stolicu, a sa stola uze poveći bokal s vodom.

— Ovde se ujutru umivamo. Kupatilo je malo podalje, u baraci iza restorana — reče, i poli Tedu da se umije, a zatim mu pruži bokal, da i on njemu polije.

Nat Viler otvori tad oči i upitno pogleda Teda.

— Moj prijatelj Ted Lejn. — reče Ed.

Nat, ležeći, ispruži ruku prema Tedu, a ovaj je prihvati.

— Natan Viler — reče crnokosi kontrabasista.

— Idemo na kfau. Moj prijatelj ima neki posao. Ti samo spavaj — reče Ed izlazeći.

Ted izađe za njim.

Dok su u restoranu pili kafu, ugledaše kroz prozor upravnika Konora kako stoji na tremu upravne zgrade.

— Gleda u nebo. Da je po njemu, nikad ne bi bilo kiše ovde — osmehnu se Ed.

— Žuri mu se da postavi šine — reče Ted.

— Da. Za razliku od nas ostalih, koji smo ovde uglavnom

zbog dobre zarade, on, čini mi se, misli samo o pruži.

— Idem da mu se javim — reče Ted i ustade.

— Kad se vratiš, dođi odmah do mene. Čekaću te — doviknu mu Ed dok je izlazio iz restorana.

— Hoću — odvratio je Ted i mahnuo rukom.

*

Kad mu je Ted rekao šta je naumio, upravnik Konor je najpre, od čuda, razrogačio oči, a onda je, počevši se po zatiljku, odlučno kazao:

— Ali, nikako sam! Poći će bar Tomson sa vama. On zna put donde, i dobro barata vinčesterkom. On mi je ovde pomoćnik.

— Ne bih želeo nikoga da odvlačim s posla, upravnice.

— Ne brinite za posao... Ja ću... Eno Tomsona, baš dolazi ovamo. Ja ću njemu ovde naći zamenu ako bude potrebno. Uostalom, nemate tamo šta dugo da radite. Nadam se da vam ne pada na pamet da odete i preko, kod Indijanaca, da sa njima porazgovarate!

Ted se kiselo osmehnu.

Uto im pride Džon Tomson, snažan četrdesetogodišnjak, prosede kose, sa revolverom u futroli, koja je visila o novom kožnom opasaču.

— Dobro jutro! — pozdravio je glasno, i radoznalo osmotrio Teda, zadržavši posebno pogled na njegovom opasaču i koštu.

— Ovo je gospodin Ted Lejn, brat pokojnog Stiva — reče Konor, a onda dodade: — Ja sam već Tedu rekao ko si ti, Džone.

Ted i Džon se rukovaše.

Primitivši kako je Džon pogledao njegovo oružje. Ted se obrati upravniku naselja:

— Gospodine Konore, ja vas nisam pitao da li mogu ovde da nosim svoje oružje. Spontano sam se opasao. Ali, ako je to...

— U redu je — prekide ga Konor. — Ovde ne dozvoljavamo nošenje oružja. Sve oružje nalazi se u posebnoj prostoriji, i izdajemo ga samo kad za to ima razloga. U naselju su naoružani samo stražari, i to dok su na dužnosti. No, vi sad zadržite svoj kolt, pogotovo kad ste odlučili da idete na taj vražiji potok.

Džon se trže i upitno pogleda upravnika.

— Gospodin Lejn je rešio da...

— poče Konor da objašnjava.

— Oslovljavajte me sa Ted, upravnice — upade mu Ted u reč.

— Dobro — osmehnu se Konor. — Dakle, Džone, Ted Lejn je odlučio da vidi mesto gde je njegov brat stradao. Molim te, otprati ga donde. Naravno, nećete prelaziti preko potoka, niti se dugo izlagati pogledima s indijanske strane. Prema onome što sam čuo od trgovca Hansa Rota, neki su Čajeni postali vrlo ratoborni.

— Kad će ih vojska poterati? — upita Tomson.

— Zatražio sam sinoć, telegrafski, od generala Riča da odmah pošalje odred konjice protiv njih.

— Dobro. Idem ja po konje — reče Tomson i ode prema štali.

Konor ponovo podiže pogled prema nebu.

Na severozapadu je bilo nekih smeđih oblaka.

Tedu se učini da je Konor taman hteo nešto da kaže, kad se na tremu pojavi srednjovečna žena, u dugoj sivoj suknji i nešto svetlijoj bluzi, sa kosom smotanom u pundu, i veselo pozdravi:

— Dobro jutro!

Išla je prema Tedu.

— Vi ste sigurno gospodin Lejn — rekla je pruživši ruku.

— Ovo je moja žena — reče Konor dok su se Ted i Ana Konor rukovali.

Ted je pri tom skinuo levom rukom šešir s glave.

— Da, ja sam Ted Lejn — reče.

— Džuli mi vas je tako dobro opisala da sam odmah pomislila da ste to vi — reče žena.

Njen muž je pogleda prekorno zbog te otvorenosti, ali se ona pravila da njegov pogled nije razumela, pa je upitala:

— Jesi li rekao gospodinu Lejnu da ga pozivamo da danas ruča kod nas, Roni?

— Upravo sam hteo to da mu kažem — odgovori Konor.

— Zahvaljujem, gospodo, ali... — zausti Ted, ali ga Ana Konor prekide:

— Nemojte nas, molim vas, odbiti. I Džuli bi bilo veoma žao ako ne biste došli.

— Ne odbijam, gospodo — osmehnu se Ted. — Hteo sam samo da kažem da sad odlazim iz naselja i da ću možda imati još nekih poslova, pa bi se moglo desiti...

— Sve ćete to završiti do podne, Tede — umešao se Konor, svestan da mora stati na stranu svoje žene, da ga ne bi posle grdila kako je zaboravio da pozove momka na ručak, a onda još nije ni njoj pomogao da ga uveri da treba da dođe.

A kako bi se tek odbranio pred Džuli, svojom mezimicom, koja je sinoć otvoreno rekla pred njim i majkom da joj se Ted Lejn dopada.

Toj iskrenosti i otvorenosti ju je upravo on učio, i zato nije mogao ništa da joj prebaci.

— Ako stignem, svakako ću doći — reče Ted, i krenu prema Tomsonu, koji je vodio dva osedlana konja, jednog mrkova i jednu crnu kobilu.

— Pridržite uzde dok ja uzmem pušku — reče Tomson, i žurno ode prema baraci u kojoj je imao sobu.

Vratio se sa dve vinčesterke i četiri kutije metaka.

— Poneo sam jednu za vas — reče Tedu i pruži mu jednu pušku i dve kutije municije, a onda uze uzdu crne kobile.

Ted stavi pušku u futrolu na sedlu, pa uzjaha mrkova.

Krenuli su, korakom.

Kad prodoše pored trema, Konor ih pozdravi vojnički. Oni mu uzvrate na isti način.

Ana Konor im je mahnula rukom.

Treću osobu, koja ih je ispratila brižnim pogledom, nisu videli. Bila je to Džuli Konor. Stojala je iza zavese u sobi i gledala za njima sve dok nisu zamakli u šumu, a onda je požurila da od majke čuje kamo je to Ted Lejn odjahao, i da li će doći na ručak.

Posle dvadesetak minuta laganog jahanja Tomson progovori:

— Mi smo u neku ruku kolege, Lejne, zar ne?

Ted za trenutak nije shvatio na šta Tomson misli.

— Pa, kako sam čuo, vi ste pomoćnik šerifa, a ja sam

upravnikov pomoćnik zadužen za bezbednost naselja i trase — objasni Tomson i osmehnu se, a onda dodade: — Naravno, ima razlike. Vas sigurno tamo svi oslovljavaju sa »gospodine pomoćniče šerifa« ili bar sa »gospodine Lejne«, a meni se ovde najčešće obraćaju sa »Džoni«.

Ted se osmehnu, a onda upita:

— A kako ste vi, gospodine Tomson, došli na ideju da potražite Stiva kraj tog potoka?

— Prvo, ako smo već utvrdili da smo kolege, onda mi se obraćajte sa Džone, a ja ću vama sa Tede. Važi?

— Važi — odgovori Ted i osmehnu se.

Tomson nastavi:

— Ne znam kako ti, Tede, gledaš na Indijance, ali ja im nikad ne verujem.

— Ti kao da si služio kod generala Šermana, Džone.

— Pa i jesam! — ponosno reče Tomson. — I potpuno se slažem sa njegovim mišljenjem o Indijancima.

— I sa njegovim surovim postupcima prema njima?

— Pa, možda bih ponekad postupio blaže, ali ne mnogo — priznađe Tomson. — A ti si sigurno, kao i tvoj pokojni brat što je bio, za sporazum sa Indijancima. Ili si sad, kad znaš šta su učinili tvome bratu, drukčijeg mišljenja?

— Nemam nikakvog iskustva sa Indijancima, pa ne mogu da sudim o njima, pogotovo ne generalno. One koji su ubili mog brata, naravno, mrzim. Mrzim ih zato što su ubice, a ne zbog boje kože. I za vreme rata i otkad sam šerifov pomoćnik u

Springfildu, video sam mnoge bandite belce.

— To je tačno — promrmlja Tomson. — Ali, kod Indijanaca to nisu pojedinci. Zato sam ja odmah posumnjao da su oni ubili Stiva. I Filips je mislio tako, pa smo nas dvojica krenuli prema granici sa Indijancima, odnosno prema Hladnom potoku. I, na žalost, pokazalo se da smo tačno pretpostavili.

Podbo je zatim svoju kobilu i naterao je u kás.

Ni Tedu nije bilo do rasprave o rasnom pitanju, pa je začutao. Jahao je desetak metara iza Tomsona.

Iz krošnji drveća i žbunja izletale su preplašene ptice. S desne strane protrčao je par divljih zečeva.

Tomson je povremeno pogledao nazad, preko ramena.

Ted mu je svaki put davao znak rukom da je sve u redu.

Najednom je Tomson zaustavio svoju kobilu, kraj jedne stene obrasle mahovinom.

Ted ga pristize.

— Eno, ono je već indijanska teritorija — reče Tomson i pokazala rukom prema severu, preko šumovite kose. — Mi ćemo sad skrenuti levo, na severozapad, prema dolini u gornjem toku Hladnog potoka. Jahaćemo polako. Budi oprezan!

Ted instinktivno proveri rukom da li mu je kolt u futrolu, a onda reče:

— U redu.

— I govori tiše — dobaci mu Tomson, pa potera kobilu kroz visoku travu, po kojoj su se videli tragovi jahača, mada nisu bili sveži. Izlomljene stabljike trave bile su već suve.

Posle petnaestak minuta Tomson ponovo zastade. Kad mu Ted pride, reče:

— Evo, tu smo. Potok je dole, a na onim stenama s druge strane našli smo Stivov leš. Filips ga je prvi ugledao.

Ted je preterao konja do jednog žbuna i zagledao se u stene prema kojima mu je Tomson pokazao. Zatim je pogledao naniže, prema potoku.

— Šta li je Stiva privuklo ovamo? — prošaptao je.

— Možda stenje na ovoj strani, ili kod izvora potoka, a možda baš korito potoka — reče Tomson.

— Misliš da u potoku ima zlata?

— Ne znam. Dok sam sa Filipom prelazio na drugu stranu, iskreno da ti kažem, mislio sam samo na to kako da se što brže vratimo nazad.

Ted potera konja levo, gde je primetio prilično ugaženu stazu.

— Stani! — doviknu mu Tomson, tiho, ali odsečno.

Ted ga pogleda upitno.

— Nismo došli ovamo da izgubimo glave. Pogledaj odavde što želiš, pa da se čistimo — nastavi Tomson istim tonom.

Ted mu ne odgovori ništa na to.

Gledao je okolo.

Tomson je čas pratio njegov pogled, čas osmatrao kosinu s druge strane potoka.

— Ko li je utabanao tu stazu? — upita Ted.

— Ne znam, mada i mene to zanima. Ali, sad nije prilika da to utvrdjemo — odgovori Tomson, pa dodade: — Verovatno Indijanci. Oni sigurno prelaze

ovamo da bi lovili. Uostalom, da ne prelaze, ne bi uhvatili Stiva. Ja ne verujem da je on prešao na njihovu stranu. Možda je sišao do potoka, ali...

Reski prasak iz šume, sleva, prekide Tomsona u pola rečenice.

— Puška! — reče Ted.

— Bežimo! — dobaci mu Tomson, i podbode konja.

— Jihiaaa! — začu se iz pravca odakle je maločas doleteo metak.

Ted pogleda naokolo, a onda odgalopira za Tomsonom.

Suma nije bila gusta, pa su mogli brzo da jašu.

Tomson uspori konja tek nakon pola milje.

Kad ga je Ted sustigao, rekao je:

— Umalo da i mi ostanemo bez kože i kose na glavi! Kažem ja da njima ne treba verovati!

— Kome? — upita Ted.

— Pa, Indijancima, čoveče! — uzbuđeno odvrati Tomson.

— Jesi li ti video da su to bili oni? — odvrati Ted mirno.

— Nisam! Ali, ko bi drugi mogao biti? Uostalom, čuo si poklič!

— Tako bi mogao da vikne svako.

— Od naših ljudi sigurno niko nije tamo.

— Jesi li baš siguran?

— Pa, ne bi trebalo da bude. Upravnik je zabranio svima da se približavaju indijanskoj teritoriji, da ne bi došlo do sukoba... Bolje bi bilo da se i Stiv toga pridržavao. No, upravnik je njemu popuštao, zbog njegovog hobija da skuplja minerale.

Ted je bacio pogled preko ramena.

Iz pravca potoka nije se više ništa čulo.

— Izvini, Džone, što si se zbog mene izložio opasnosti.

— Ništa sad — odvrati Tomson, i potera kobilu u kas.

Ted ga je sledio.

Najednom Tomson zaustavi svoju kobilu, tako naglo da Ted umalo nije, na svom konju, naleteo na njega.

— Šta je bilo?

Tomson stavi prst na usta, što je Ted shvatio kao opomenu da ne govori.

Zatim mu Tomson pokaza rukom niz padinu i tiho reče: — Jahač.

Ted stiže da vidi jahača trenutak pre nego što je zamakao u visoki šiprag.

— Poznaješ li ga?

Tomson ne odgovori ništa dok se jahač ponovo ne pojavi na čistini, a onda reče:

— Po crnom šeširu koji ima na glavi, i po tome kako se drži u sedlu, rekao bih da je Tifi.

Ted se trže.

— Tifi?! — nije uspeo da skrije uzbuđenje.

— Da. Timoti Filips, šef našeg skladišta. Ja sam mu dao taj nadimak, Ti-Fi, prema prvim slovima njegovog imena i prezimena. Ali, oslovijavam ga tako samo kad smo sami, u šali. Moram ga opomenuti — reče Tomson, izvuče kolt iz futrole i opali u vazduh.

Jahač kojeg su posmatrali naglo skrenu konja udesno, i nestade iza visokog gustiša.

— Uplašio se — reče Tomson, pa skide šešir s glave i počeo njime da maše.

— Tifiiii! — viknu.

Jahač se ubrzo pojavi na čistini, zagleda se prema njima, a onda potera konja uz kosinu.

— Kud li je krenuo? — promrmlja Tomson nervozno.

— Je li ga i Stiv oslovljavao sa „Tifi“? — upita Ted, prisativši se rečenice koju je pročitao u Stivovom dnevniku.

— Nije. Njih dvojica se nisu baš bili sprijateljili, a činilo mi se da su se u poslednje vreme čak i hladno gledali. Ali, Stiv je znao da ga ja tako zovem — odgovori Tomson, a onda se obrati Filipisu, koji je u međuvremenu stigao do njih: — Kud si se uputio? Hoćeš li da izgubiš glavu?

Filips ga začuđeno pogleda, a onda reče:

— Kad sam čuo gde ste se uputili, pobojavao sam se da biste mogli imati nevolja, pa sam pošao...

— Pa, umalo nismo dobili olovo — prekide ga Tomson. — Tamo se puca.

Pokazao je rukom prema severu, gde je tekao Hladni potok.

— Puca! — začudio se Filip.

— Ko puca?

— Nismo imali vremena da proveravamo — odgovori Tomson, pogledavši ispod oka Teda.

— Nije moja dužnost da nadzirem granicu s Indijancima.

— Naravno — promrmlja Filip, gledajući neprestano prema severu.

— Ovo je, Time, Ted Lejn, brat pokojnog Stiva — reče mu Tomson.

Ted vide kako se Filip trga. Ali, brzo je dao svom licu izraz sete.

— Žao mi je zbog vašeg brata — rekao je gledajući Teda u oči.

— Hvala vam — odgovori mu Ted. — Zahvaljujem vam i za to što ste sa Džonom pronašli mog brata, i tako omogućili da bude pristojno sahranjen.

— Nemojte mi za to zahvaljivati — odgovori Filip, a onda potera svog konja. — Pošto vidim da ste dobro, ostaviću vas — reče, ne okrenuvši se.

— Kuda žuriš? — viknu Tomson za njim.

— U Mejvil, po neku robu — odgovori Filip, i potera konja još brže.

— Idemo i mi, u naselje — reče Tomson Tedu.

Jahali su korakom.

Videše kako je Filip, posle dve-tri stotine metara, skrenuo desno, i izgubio se u stoletnoj šumi.

— Mejvil je rudarsko naselje. Nije daleko — progovori Tomson posle nekoliko minuta, gledajući u pravcu kojim je Filip odjahao.

— Čuo sam to od Eda — odgovori Ted.

— Eda violiniste? Znae se?

— Da. Zemljaci smo.

— O, pa zato su, znači, on i Stiv bili tako dobri! — veselo reče Tomson. — To nisam znao. Ed je dobar momak. Znam da redovno šalje kući pare.

— Ima kod kuće tri mlade sestre, majku i bolesnog oca, koji jedva uspeva da zaradi nešto u kovačnici — objasni Ted.

— O, jadnik! Zato je, verovatno, često zabrinut. A lepo svira. Ja odlazim da ga slušam u Mejvilu, ponekad. U naselju, znaš, ne zadržavam se kraj šanka. Moram da čuvam autoritet svoje službe — nasmešio se Tomson.

A onda je poterao konja u kas.

Ted ga je pratio u stopu.

Sjahali su kod korala, predali konje konjušaru Dobiju, i uputili se u kancelariju upravnika Konora.

— Već ste se vratili! Baš dobro — dočeka ih upravnik Konor na tremu, pošto ih je video, kroz prozor, kako dolaze od korala.

Pre nego što ijedan od njih stiže da mu nešto odgovori, on nastavi, obraćajući se Tomsonu:

— Moraćeš odmah u Jeluo Kenjon. Minerima je nestalo eksploziva, a Filipa nema u naselju, da on ode do upravnika Konveja i zamoli ga da nam, za dan-dva, dok ne stigne naša porudžbina iz Fort Kernija, pozajmi nešto eksploziva, da ne prekidamo radove. Podi, molim te, do njega i zamoli ga za to. — Zastao je za trenutak, a onda nervozno dodao: — Ovo je već treći put da Filip odlazi iz naselja, a da mi se ne javi. Ne znam kud se smuca. Tom kaže da je jutros rano bio u Mejvilu. Kad se vratio, nije se zadržao ni pola sata. Opet je odjahao, navodno do poštanske stanice Big Pajna.

Tomson i Lejn se zgledaše, ali ne rekoše ništa na to.

— Dobro, onda ja idem odmah — reče Tomson i pođe. — Ted će vam ispričati kako smo se proveli — dobaci preko ramena, odlazeći prema trgovini, da kupi cigareta pre nego što se uputi u Jelou Kenjon.

Konor pogleda Teda Lejna upitno.

— Hajdemo unutra, da nešto popijemo i da čujem šta ste tamo videli.

Ted uđe u upravnikovu kancelariju, okači pušku i opasač sa revolverom o čiviluk u uglu, pa sede. Skide zatim šešir s glave i obrisa džepnicom čelo.

— Vruć dan — primeti Konor.

— Da — kratko odgovori Ted, prebacivši nogu preko noge, a šešir na koleno.

Konor stavi dve čaše na stolicu i napuni ih viskijem.

— Nešto si mi tmuran, Tede — primeti, podiže čašu, otpi gutljaj, pa dodade: — Čuj, ja razumem tvoju tugu, ali...

— Na nas je tamo neko pucao — prekide ga Ted, i ispi svoju čašu.

— Pucao!? — iznenadi se Konor. — Ko?

— Nismo videli — odgovori Ted.

— Eto vidiš, ja sam rekao da je opasno ići tamo. Odmah ću ponovo urgirati kod generala. Riča da te Čajene što pre odjuri dalje od nas.

— Nisam rekao da su to bili Čajeni, upravniče.

— A ko bi drugi mogao biti?

— To ne znam — mirno odgovori Ted.

— A na osnovu čega misliš da bi, osim Indijanaca, još neko ovde mogao da nas napada?

— Pa, vi znate bolje od mene da veliki poduhvati kao što je izgradnja ove pruge privlače i mnoge probisvete. A pošto je bilo dosta sukoba sa Indijancima, ništa lakše nego da se svaki zločin nad nekim od graditelja pripiše Indijancima, zar ne?

Konor se zamislio.

— Da, sve je moguće — pro-
gunda. — Zaista se svakakvi ti-
povi vrzmaju duž trase, po nase-
ljima, a i po rudnicima koji se
otvaraju u okolini. Ali, koliko ja
znam, u ovom naselju takvih
nema. Doduše, ne mogu garanto-
vati za svakog. Malo kome
znam prošlost... Sad si mi za-
dao brigu više, Tede.

— Nisam to želeo. Hteo bih
samo, ako je to moguće, da
tačno utvrdim zašto je moj brat
ubijen, i ko ga je ubio.

— A onda?

— Onda da se osvetim! — od-
lučno izjavi Ted Lejn.

Konor ga pogleda u oči.

— Razumem te potpuno, Tede.
I, koliko mogu, pomoći ću ti. Ali,
molim te, budi oprezan. Vidiš
šta vam se desilo tamo na po-
toku.

— Samo je jedan metak ispa-
ljen, i nakon toga čuo se uzvik
samo jednog čoveka. Niko se
nije pokazao, niko nije krenuo
za nama. Koliko ja znam, u
stvari, koliko sam čuo o tome,
Indijanci ne napadaju tako.

— Da, oni uvek napadaju u
grupi, i, kad krenu, obično ne
odustaju lako ni brzo. Užasno
galame, da uteraju strah
žrtvama, i ne štete municiju.
Ali, kako mi je Tomson opisao,
ta udolina kojom teče Hladni
potok je dosta široka. Indijanci
su verovatno procenili da vas
ne mogu sa svoje strane pogo-
diti, i zato nisu hteli da troše
više metaka. Hteli su samo da
vas zaplaše.

— Pucano je s ove strane po-
toka, upravnice.

— Prešli su ovamo?

— Ko? — odvrati Ted pita-
njem.

— Pa... Da, možda nisu bili
Indijanci. Ali, ko bi se drugi smu-
cao tamo? I zašto?

— Tamo ima dosta tragova.
Čak se vidi i dobro utabana
staza po kosini. Nismo stigli da
vidimo kuda vodi.

Konor se zamislio. Počeo se
po bradi, a onda rekao: —
Važno je da ste ostali živi i či-
tavi. Videćemo, možda bi Tom-
son mogao otići sutra tamo sa
nekoliko naoružanih ljudi, da
provere ima li tamo nečeg ta-
janstvenog. A trebalo bi već i
vojska da stigne.

Ted se dvoumio da li da kaže
kako su prilikom povratka sreli
Filipsa. Odlučio je da to ne kaže,
dok ne proveri zašto je Tomson
to prećutao maločas.

— Pošao bih i ja sa Tomso-
nom, ako dozvolite — rekao je.

— Znači, ostaješ i sutra ovde?

— U tom slučaju bih ostao.

— Nemam ništa protiv. Možeš
ostati i duže. Mogli bismo otići
zajedno u Čajen, kad si već
ovde. Taj gradić prosto buja.
Ljudi hrle ovamo sa svih strana.
Trebalo bi da vidiš kako to iz-
gleda. A mogli bismo i prošetati
duž naše deonice pruge, da vi-
diš gde je Stiv radio.

— Mogao bih ostati još dva
dana. Tako sam se dogovorio sa
šerifom Olafsonom — odgovori
Ted, pa ustade. — Idem sad da
se javim mom prijatelju.

— Džonsonu?

— Da.

— Čuo sam od Džemsa da ste
se smestili kod njega, pod šator.

— Da. Ed i ja smo prijatelji iz
detinjstva.

— U redu. Ne zaboravite na
ručak kod nas!

– Doći ću – osmehnu se Ted, uze pušku i svoj opasač sa koltom, pa krenu, prema Edovom šatoru.

Usput vide, pred trgovinom, Džuli Konor.

Osmehnu joj se, i dodirnu obod šešira, u znak pozdrava.

Ona mu odgovori osmehom.

Ed Džonson je, pod šatorom, čitao novine kad je Ted ušao.

– Kako je bilo? – upitao je radoznalo.

– Zamalo da bude loše – odgovori mu Ted i spusti oružje kraj kreveta.

Primitivši kako Ed gleda u vinčesterku, reče:

– Posudio mi je Tomson. Vraću mu je kad se vrati iz Jeluo Kenjona. Poslao ga je tamo upravnik.

– A šta se to dogodilo, Tede? – zabrinuto upita Ed.

– Neko je pucao na nas, na kosi iznad potoka.

Ed ispusti novine i razrogači oči.

– Nije trebalo da ideš tamo, Tede.

– Ići ću ponovo – mirno, ali odlučno reče Ted Lejn.

Ed ga začuđeno pogleda.

Ted je seo na stolicu i ispričao mu šta se dogodilo na Hladnom potoku. Prećutao je samo da je, usput, doznao ko je, u stvari, »Tifi«.

– Ima tu nešto tajanstveno – rekao je na kraju. – Nešto mi govori da se tamo, osim Indijanaca, još neko muva.

– Znači, moglo bi biti da je ono što je čajenski vrač rekao Rotu tačno – primeti Ed na to. Ted klimnu glavom.

– Ko li bi mogli biti ti ljudi? Ted slegnu ramenima.

– Moram ti priznati da me to i zbunjuje i plaši – reče Ed. – A jeli ti Konor rekao šta mu je Rot ispričao?

– Nije.

– Znači, ubeden je da su to Indijanci izmislili, i ne pridaje tome nikakav značaj.

– Verovatno. Uostalom, možda i jesu izmislili, ali to treba utvrditi. Ponekad je gotovo nemoguće rasvetliti zločin. Ali, uvek treba pokušati.

– Samo, Tede, ne možeš ovde učiniti ništa sam. Ja ti, na žalost, ne mogu u tome mnogo pomoći. Mislim da bi bilo najbolje da otvoreno porazgovaraš o svojim sumnjama sa upravnikom Konorom.

– I hoću – odgovorio je Ted, seo na ivicu kreveta i uzeo novine.

– Ima li neka interesantna vest?

– Pa, ima, o napadu na poštansku kočiju, pored Pauder rivera. Petočlana banda otela novac namenjen rudarima. Poginuli vozač i pratilac, ali i tri bandita. Pročitaj, uzbudljiva priča. Jedna je dama iz kočije ubila jednog bandita, svojim »derindžerom«. Ja bih, ako nemaš ništa protiv, dok ti čitaš novine i odmoriš se malo, ili prošetáš po naselju, skoknuo do Mejvila. Poručio mi je poštar Gari da mi je tamo stigao nekakav paketić. Verovatno je od mojih, od kuće. Znaš, poslao sam im adresu hotela u Mejvilu...

– Salun »Srećna zvezda«?

– Hotel »Srećna zvezda«! Učinio sam to zbog njih, Tede. Kad bi znali da živim pod ovim šatorom, u radničkom naselju, si-

gurno bi ih grizla savest što-
troše novac koji ja zarađujem.
A meni, zaista, ovde nije loše.
Mogao bih, uostalom, živeti kom-
fornije, ali sad mi je glavno da
što više uštedim. Došao sam
ovamo prvenstveno zbog toga.
— Osmehnuo se. — Nadam se
da zbog te laži neću izgubiti
mesto u raju!

I Ted se osmehnuo.

— Verujem da zbog toga ne-
ćeš. Nego, da li bih i ja mogao
da pođem s tobom, da vidim taj
gradić?

— Naravno da možeš. Mislio
sam samo da...

— Nisam umoran — prekinu
ga Ted, odloži novine i ustade.

Opasao je opasač s koltom.

— Dovešću i tebi konja —
reče Ed i iziđe. — Hoćeš li onog
kojeg si već jahao? — upita spo-
lja.

— Može — odgovori mu Ted.

Desetak minuta kasnije Ed je
doveo osedlane konje pred ba-
raku u kojoj je bio restoran gde
je Ted u međuvremenu seo na
drvenu klupu, držeći vinče-
sterku između nogu.

— Moram je poneti. Odgova-
ram Tomsonu za nju — reče
kad primeti da Ed gleda u
oružje.

— U redu. Samo, moraću od-
mah da kažem Gariju ko si, da
ne pomisli da smo došli da mu
opljačkamo poštu — nasmešio
se Ed i uzjahao sivu kobilu.

Ted je stavio vinčesterku u
futrolu na sedlu, a onda je i on
uzjahao, i krenuo za Edom.

Dok su prolazili pored trgo-
vine, Ed veselo pozdravi Džuli,
koja se upravo bila rastala s
trgovčevom ženom.

— Dobar dan, gospodice Ko-
nor! Kako vam se dopada ovde?

— Dobar dan — odgovori mu
Džuli. — Dopada mi se. A kuda
ste vi krenuli po ovakvom
suncu?

— Do Mejvila — odgovorio joj
je Ed, i poterao kobilu u kas.

Ted klimnu glavom kad prođe
pored Džuli.

— Do viđenja, gospodice Džu-
li!

— Do viđenja! — odgovori mu
ona, i zarumene se u licu.

— Zaista je zgodna — pomisli
Ted, i ne izdrža da se, nakon tri-
desetak metara, ispred kapije
naselja, ne okrene.

Video je da i Džuli gleda za
njim.

— Jahaćemo neko vreme po-
red trase pruge, a zatim ćemo
kroz šumu, da izbegnemo sunce
— reče Ed kad ga je Ted susti-
gao.

— U redu, sledim te — odgo-
vori mu Ted i navuče malo šešir
na čelo.

Zastali su dva puta, u jednom
useku i kod deonice na kojoj su
radnici već polagali pragove za
šine, da Ted osmotri izbliza
kako se ostvaruje »poduhvat sto-
leća«. A onda su, preko jednog
brda, stigli u Mejvil, gradić od
stotinak kuća, većinom drvenih.

Sjahali su ispred pošte i ve-
zali konje za gredu.

— Hoćeš li sa mnom unutra?
— upita Ed.

— Radije bih posmatrao
ulicu, kuće i prolaznike — odgo-
vori Ted.

— U redu. Odmah ću ja —
reče Ed i uđe u poštu.

Ted se nalaktio na gredu i gle-
dao okolo.

Ulicom su prolazili ljudi svih boja kože, u najrazličitijoj odeći.

Prisetio se kako mu je Stiv pisao da je prosto neverovatno odakle sve stižu ljudi na gradilište pruge i u nove rudnike.

Rudnik gvožđa u Mejvilu tek je pripreman za eksploataciju, kad dotle stigne pruga, za koji mesec. Ali, uprava je već zaposlila preko stotinu radnika.

— Pogodio sam — začu se Edov glas. — Sestre su mi poslale poklon za dvadeset i peti rođendan: košulju i kravatu. I mnogo pozdrava, naravno. Pišu da su dobro. — Pokazao je pismo, koje je već bio otvorio i pročitao, u Garijevoj kancelariji. — Pozdravljaju i Stiva.

— Zastao je za trenutak, a onda dodao: — Nisam im pisao otkako je Stiv stradao, pa ne znaju šta se dogodilo.

— Nikad nije kasno za lošu vest — tiho reče Ted, a onda upita:

— A kad ti je bio rođendan?

— Prekjuče — odgovori Ed.

— Pa, onda još uvek nije kasno da častiš.

Čestitam ti! — reče Ted i potapša ga po ramenu.

— Hvala. Hajdemo sad u »Srećnu zvezdu« — prihvati Ed, i pokaza rukom niz ulicu. — tamo na uglu, nema ni sto metara. Možemo povesti konje, a možemo ih i ostaviti ovde. Ovde je manja gužva.

— Važi — složio se Ted, a onda dodao: — Samo, da li bi mogao da ostaviš pušku kod poštara?

— Naravno — odgovori Ed, izvuče vinčesterku iz futrole na sedlu Tedovog konja i žurno ude u poštu.

Izišao je nasmejan.

— Gari kaže da bi voleo da ima jednu takvu.

Uto se Gari Dobs pojavi na vratima pošte. Mahnu rukom prema Tedu i pozdravi ga veselo:

— Zdravo, prijatelju! Ne brini, čuvaću ti pušku dobro!

Ted mu otpozdravi, pa krenu za Edom, drvenim trotoarom.

U salunu »Srećna zvezda« barmen Natan Li se veselo osmehn timer kad ugleda Eda, i odmah mu pođe u susret, pa se srdačno rukovaše.

— Došao sam kao gost. Ovo je moj prijatelj Ted Lejn — reče Ed.

— Onda zapovedajte, gospodine! — nasmeši se Li, i pokaza im rukom prema stolu kraj prozora.

Ed i Ted sedoše za sto.

— Dakle? — upita Li.

Ed pogleda Teda.

— Šniclu i pivo — reče ovaj.

— I meni — obrati se Ed barmenu.

Kad se Li udaljio, Ed počeo da priča o tome kako je dobio posao u tom salunu, o gostima koji tu dolaze, o devojkama koje tu rade...

U salunu je bilo još sedam gostiju: trojica su pili viski za šankom, a četvorica su sedeli za stolom u jednom uglu, sa čašama piva ispred sebe.

Oni za šankom su bili ćutljivi, i stalno su pogledali prema vratima, kao da očekuju nekog, a oni za stolom su razgovarali dosta glasno, i svaki čas se smejali.

Ed i Ted su nastavili da razgovaraju i uz jelo.

Jednog momenta, kad su već pili po drugu čašu piva, Ed pogleda kroz prozor, i reče:

— Ono je naš magacioner Timoti Filips. Onaj na mrkovu.

I Ted odmah pogleda kroz prozor.

— A ko je taj bradonja što jaše pored njega? — upita.

— Nisam baš siguran, ali čini mi se da sam ga vidao ovde — odgovori Ed neodređeno, a onda dodade: — Kuda li tako žure, i to prema severu?!

— Koje je naselje tamo?

— Nema u tom pravcu naselja, sve do indijanske teritorije. Nego, možda će u rudnik, levo po izlasku iz grada. Verovatno taj bradonja radi u upravi rudnika.

Ted se prisetio da je Filips rekao njemu i Tomsonu da mora do Mejvila po neku robu, dok je upravnik Konor mislio da je on jutros bio u Mejvilu, i to bez njegovog znanja, a da je sad na poštanskoj stanici Big Pajna. A on evo, sad odlazi s nekim bradatim čovekom u brda, na sever, prema Hladnom potoku.

Ustao je i otišao do vrata. Pogledao je niz ulicu, i video kako su Filips i njegov pratilac skrenuli, po izlasku iz grada, desno, a ne levo.

Ed ga je gledao upitno dok se vraćao za sto.

— Skrenuli su desno.

— Desno? — začudio se Ed. — Možda će u brda, pored potoka, da love. — Nasmešio se. — Samo da ne ulove Indijanci njih!

— Zar da love usred radnog dana? — začudio se sad Ted.

Ed se zamisli, a onda progunda:

— Pa, ne bi trebalo... Ne verujem da upravnik Konor zna za to. Filips je dosta na svoju ruku.

Primetio je da se Tedovo čelo naboralo, pa je dodao bezbrižnijim tonom:

— Uostalom, nije to naša briga. Hajde da popijemo još po jednu čašu!

— Hvala ti, ne mogu više — reče Ted, ne prestajući da misli o Filipsu.

Motalo mu se po glavi ono što je pročitao o »Tifiju« u Stivo-
vom dnevniku, ono što je upravnik Konor rekao o Filipsovom smucanju van naselja, i ono što je Rot rekao da je čuo od Čajena.

— Hoćeš li da sad prošetamo malo po gradu? — trže ga Ed iz tih misli.

Ted ustade, zamišljen, pa reče:

— Ede, ja bih se najradije odmah vratio u naselje. Morao bih što pre da porazgovaram s Tomsonom i upravnikom Konorom. Iskreno da ti kažem, meni je taj Filips nešto sumnjiv.

— Onda idemo — odgovori mu Ed, pa dade rukom znak barmenu da upiše ceh na njegov račun.

Li klimnu glavom.

Kad su izašli na ulicu, i uputili se prema pošti, Ed reče:

— Sigurno si se setio onog što mi je Rot rekao da je čuo od Čajena:

Ted klimnu glavom.

— I tog, i još ponečeg.

Ed utrča u poštu, i vrati se s vinčesterkom.

Ted je stavi u futrolu na sedlu, pa uzjahашe.

— Hej, kuda žurite tako? —

povika Gari Dobs, za njima, sa praga pošte.

— Objasniću ti sutra — doviknu mu Ed Džonson, snažno mamuznuvši kobilu pod sobom.

— Vraćamo se istim putem! — reče Tedu.

— Pratim te! — odvrati mu Ted.

Prolaznici na ulici gledali su za njima, čudeći se što tako brzo jašu, kao da beže iz grada.

Minut — dva kasnije glavnom ulicom Mejvila projaha još jedan čovek, ali u drugom pravcu, onamo kud su odjahali Timoti Filips i njegov pratilac, Vord Dikson, nabavljač u rudniku.

On je video Teda Lejna i Eda Džonsona, ali oni njega nisu.

Kad je procenio da se udaljio od Tomsona i Lejna dovoljno daleko da ga više ne mogu videti, Timoti Filips je zaustavio konja, ispod široke krošnje, i zapalio cigaretu.

Bio je zabrinut.

Prvo je strahovao da će Tomson i taj mladi Lejn, o kojem je čuo od Toma Kartera, naići na Rika Akinsa ili na pećinu, a sad ga je brinula ta pucnjava o kojoj je čuo od Tomsona.

— Šta li se dogodilo? — neprekidno se pitao. — Da li je Rik opazio Tomsona i Lejna, pa pripucao na njih, da ih zaplaši i otera, ili su Čajeni prešli preko potoka? Ako jesu, šta je s Rikom?... Šta ako su ga Indijanci, u želji za osvetom, pratili, pa ga ubili, i opljačkali pećinu?...

Nije mogao više da izdrži. Krenuo je polako, polukružno, prema dolini kojom je proticao Hladni potok.

Jahao je oprezno, mada je bio uveren da su Tomson i Lejn već u naselju.

Izvukao je vinčesterku iz fultrole i držao je u ruci, preko kolena.

Konj mu je već bio umoran. Jahao ga je od ranog jutra, skoro neprekidno. U zoru je krenuo u Mejvil, na dogovor sa Vordom Diksonom o nabavci viskija i pušaka. Vord je obećao da će doveće doneti pred pećinu pedeset boca viskija i osam pušaka.

— Pazi, neka bar u dvema bocama bude dobar viski, i bar polovina municije neka bude ispravna, da nas crvenokošci ne oderu jednog dana! — morao je da upozori prevejanog Diksona, bivšeg vojnog indendentu, a sada referenta za nabavku u rudniku gvožđa u Mejvilu.

— Ne brini — odgovorio mu je Dikson smejući se, a onda dodao: — Ja bih, doduše, toj žgadiji najradije sipao otrova u viski.

— A ko bi ti, onda, davao zlato za taj nikakav viski, polovne puške i neispravnu municiju? — opomenuo ga je, i vratio se odmah u naselje.

Da mu Tom nije sinoć, kad se, oko deset sati, vratio iz Čajena, rekao da je stigao brat Stiva Lejna, i da je uzeo Stivove stvari, ne bi žurio, već bi svratio u salun »Blek hors«, do zabavljačice Lili.

Kad mu je Tom saopštio kako je video da su upravnikov pomoćnik Tomson i Ted Lejn odjahali prema severu, nije se ni časak dvoumio, već je skočio na još nerasedlanog konja i odmah krenuo za njima, pun strepnje.

— Moram videti šta se desilo — uveravao je samog sebe, neprestano šarajući pogledom po okolini. — Ako je neko otkrio pećinu, moraću hitno nazad do Diksona, da ga upozorim, da ne dolazi.

Oko pola milje ispred potoka sjahao je, i vezao konja za jedan stari panj, između dveju velikih stena.

Nastavio je dalje pešice, s puškom u rukama.

Nije išao utabanom stazom, koju je dobro poznao, već stotinak metara levo, držeći se gušća.

Nije ni čuo ni video ništa što bi ga upozoravalo na opasnost. Ipak, nije se ni za trenutak opustio.

Prilazio je pećini s vrha kose, gotovo puzeći.

Zastao je pedesetak metara iznad stena među kojima je bio ulaz u pećinu i primirio se.

Jasno je video celu udolinu.

Zagledao se u stene na drugoj strani potoka, ali nije video nikakav pokret.

A onda mu se učinilo da je čuo kako je frknuo konj.

Prebirao je pogledom između stena gde je Akins obično ostavljao svog konja.

Konj ponovo frknu, jače, i otkri svoj položaj: stajao je iza stena između kojih je bio ulaz u pećinu.

Tomson mu je video samo zadnji deo trupa.

— Verovatno me je namirisao, pa zato frkće — pomisli i već sledećeg trenutka opazi bradatog Rika Akinsa kako, pognut, s puškom u rukama, kliznu između stena.

Zviznu dva puta kratko. To im je bio ugovoreni zrak.

Filips ponovo zviznu, i mahnu rukom.

Akins ga vide, i daje mu znak da side.

Filips se gotovo skotrljao do ulaza u pećinu.

— Šta se dogodilo? — upitao je zadihano.

— Moglo je biti loše — odgovori mu Akins, a onda uzvрати pitanjem: — A otkud znaš da se nešto dogodilo?

— Sreo sam Tomsona i Lejnovog brata. Rekli su mi da su čuli ovde pucanj.

— Znači, ipak je bio to Tomson — odvrati Akins. — Nisam baš bio siguran da je on, a nisam smeo da ih pustim bliže. A otkud sad taj Lejnov brat?

— Došao je, valjda, da obide bratov grob — nacerio se Filips, sad već smireniji.

Ipak, ne izdrža da ne upita:

— Jesi li siguran da nisu otkrili pećinu?

— Kako da je otkriju kad sam im potprašio još dok su bili daleko dvesta metara odavde!? Pored toga, i podvrisnuo sam kao Indijanac — odgovori Akins.

— To si dobro izveo — pohvali ga Filips.

— A gde si ih ti sreo?

— Na pola puta od naselja. Oni su prvi ugledali mene. Dolazio sam za njima. Tom mi je rekao da su krenuli ovamo.

— Nisu posumnjali ništa?

— Nisu. Rekao sam im da sam pošao da im se nadem pri ruci, pošto sam čuo da su krenuli ovamo. Mislim da su uver-

eni da su Indijanci prešli ovamo.

— Moj je konj namirisao njihove, pa je zarzao, i tako me opomenuo. Popeo sam se gore na stene i osmotrio okolinu. Nisam mogao da ih vidim baš jasno, zaklanjalo ih je drveće, ali mi se učinilo da je jedan od njih Tomson. Zapamtio sam njegov šešir.

Što li su dolazili ovamo?

— Nisam ih pitao. Verovatno je Tomson poveo tog mlađeg Lejna da vidi gde su mu crvenokošci ubili brata — nacerio se Filips.

— Je li to onaj što je negde šerif?

— Pomoćnik šerifa u Springfieldu. Konor ga je obavestio da mu je brat ovde poginuo.

Akins se najednom zabrinuo. Trljao se nekoliko trenutaka po bradi, a onda je promrmljao:

— A šta ako se vrate ovamo s pojačanjem?

— Ne verujem da će se vratiti — odgovori Filips, tonom koji je otkrivao da nije baš siguran u ono što je govorio.

Akins šmrknu.

— A zašto si doveo konja čak ovamo? — ljutito ga upita Filips, i odmah ga prekori: — Pogledaj kakav trag konj ostavlja za sobom. Videće se danima. Vodi ga odmah odavde! Ionako je ovde već suviše utabanato. Prava staza!

— Što si tako nervozan? — odvrati mu Akins.

— Nisam ja nervozan, nego si ti neoprezan! — odbrusi Filips, pa izvadi iz bisage bocu s viskijem i dobro nategnu iz nje. — Čekaću te u pećini, ovde mi je toplo — reče zatim i krenu prema ulazu u pećinu.

Akins povede svog konja, stazom koju je sam utabanao, dolazeći iz naselja Jeluo Kenjon ili s područja na kome žive Kiove do pećine i vraćajući se nazad. Korlačao je polako, razmišljajući šta da uradi. Bio je uveren da pećina koja je njemu i Filipsu služila kao tajni magacin neće još dugo ostati neotkrivena.

Bilo mu je čudno što Indijanci nisu već prešli na tu stranu, i pretražili je detaljno, posle onog okršaja koji su on i Filips imali s njima.

On se tome nadao, i zato je već preneo iz te pećine, pre tri dana, ono što je smatrao najvrednijim — pet pušaka i tri šatora — u novo sklonište, oko pola milje jugozapadno od izvora Hladnog potoka.

Mislio je da to kaže Filipsu, ali nije stigao; Filips je odmah počeo da ga grdi.

— Uostalom, i bolje je što nisam stigao to da mu kažem — reče najednom u sebi, i, umesto da veže konja između stena, gde ga je obično ostavljao, uzjaha ga i mamuznu. — Bio bih lud da se zadržavam dalje ovde. Postalo je suviše rizično, i to više za mene nego za njega — mrmljao je goneći konja prema izvoru Hladnog potoka, rešen da rasquine ortakluk sa Filipsom, i da potraži drugi, sigurniji kraj za svoj posao.

Prisetio se kako su ga Kiove, kad je zadnji put, pre osam dana, bio kod njih, gledali podozrivije nego ranije, i to ga učvrsti u odluci koju je doneo.

— Mora da su im Čajeni rekli o okršaju. A mene su oni sigurno dobro upamtili. Filipsove brćice možda nisu zapazili, ali

moju bradu i stomak sigurno jesu.

Počešao se po bradi i navukao šešir jače na glavu.

U trenutku dok je prolazio pored visoke stene kraj izvora potoka, primeti da mu je konj naćulio uši.

Mašio se kolta, ali ga je tad nešto lupilo po temenu, i onesvestio se.

Timoti Filips nije mogao ništa od toga ni da vidi ni da čuje. S bocom viskija u rukama, sedeo je na gomili ćebadi, u polutami pećine.

Omamljen pićem, izgubio je osećaj za vreme, i tek nakon dvadesetak minuta, kad je već ispio više od trećine litre, zabrinu se što mu nema drugara.

— Gde li je, do đavola? — promrmlija je.

Obrisao je rukavom usta, pa viknuo:

— Rik, dolazi već jednom!

Pretpostavljao je da je Rik Akins negde oko ulaza u pećinu.

Pošto se Rik nije odazvao niti se pojavio, ustao je, ne ispuštajući bocu, i krenuo do otvora kroz koji se ulazilo u pećinu.

— Rik, šta radiš, kog đavola?! — viknuo je ljutito.

Ponovo tišina.

Filips se uznemiri. Spusti bocu kraj sebe i izvuče kolt iz futrole pa se polako izvuče iz pećine.

Žmirkao je nekoliko trenutaka, jer mu je nakon polutame u pećini, smetalo sunce.

— Rik! — zovnuo je svog pajtaša, gledajući u pravcu stena iza kojih je Rik Akins trebalo da sakrije svoga konja.

Ali, Rik se i dalje nije odazivao.

Filips oseti laku drhtavicu. Stiskao je dršku kolta i osvrtao se na sve strane.

— Nešto nije u redu — zaključivši uspaničeno, i oprezno krenu uz kosinu, da bi se našao u žbunju koje je raslo dvadesetak metara iznad skupine stena između kojih je Akins trebalo da ostavi svoga konja.

— Rik! — prosiktao je. — Ako me zavatlavaš, počupaću ti bradu! Javi se!

Uzalud. Od Rika ne beše ni traga ni glasa.

Ni njegovog konja nije bilo na vidiku.

U šumi se ništa nije čulo.

Upro je pogled preko potoka, prema indijanskoj strani. Ali, ni tamo se nije primećivalo ništa. Napregnuto je osluškivao i nastojao da odgonetne šta se moglo desiti Akinsu.

On i Akins »radili« su zajednički već više od pola godine. On je »dobavljao« robu, a Akins ju je prodavao Indijancima, uglavnom Kiovama. Ćebad, šareno platno, piće i razne alatljike davali su Indijancima obično za krzna, a oružje i municiju za zlato. Krzna su posle prodavali jednom trgovcu u Čajenu, koji se nije raspitivao o njihovom poreklu; važno mu je bilo to što ih je dobijao za čitavih petnaest posto jeftinije nego što je za ista krzna plaćao traperima.

Taj posao išao im je odlično. Uključili su u njega trojicu magacionera iz graditeljskih naselja duž pruge, glavnog nabavljača u rudniku kraj Mejvila, Vorda Diksona, i dvojicu prepro-

davaca oružja, koji su dobavljali uglavnom staro oružje, iz građanskog rata.

Pećina na kosi iznad Hladnog potoka bila im je tajno skladište. Otkrio ju je Akins, sasvim slučajno. Jahao je jednog popodneva prema izvoru Hladnog potoka, gde je trebalo da grupi Kiova proda desetak bodeža, pa je zastao malo, da se odmori, u hladu stena na kosi kojom je jahao. Sedeći na kamenu, šarao je pogledom okolo, i opazio tamni otvor između dveju stena. Ustao je, kresnuo šibicu, i polako se provukao kroz otvor. Našao se u kamenoj pećini, elipsastog oblika, površine desetak kvadratnih metara. Kroz dve pukotine, levo od ulaza, prodiralo je u pećinu malo dnevne svetlosti.

Posle su on i Filips te pukotine zatvorili, a ulaz su zatvarali velikim kamenom, dobro pazeći da nikad ne ostave vidljive tragove u blizini.

Sve je izgledalo bezbedno dok se jednog dana nije tu pojavio Stiv Lejn, vođen svojom mineraloškom radoznalošću.

Filips ga je sreo dva puta; jednom blizu izvora, a drugi put samo dvadesetak metara daleko od ulaza u pećinu, kraj jedne stene.

Na Stivovo pitanje otkud on čak tu, odgovorio je da je došao da pokuša da tu ulovi nekog kapitalnog jelena, čije bi rogove poslao jednom svom prijatelju, strasnom lovcu.

— Izgleda da nemaš sreće — rekao mu je Stiv videvši ga i drugi put bez ulova.

— Biću uporan — odgovorio

mu je i produžio dalje, osvrćući se povremeno.

Laknulo mu je kad je video da je Stiv produžio prema naselju, ne pokazavši nikakav interes za stene pred ulazom u pećinu.

— Ako ne bude bilo drugog načina — promrmljao je.

— Ne smemo rizikovati. Ova je pećina naš zlatni rudnik! Ako ja naidem na njega negde ovde u blizini, odmah ću ga smaknuti — zapretio je Akins.

— Hoćeš li ga prepoznati?

— Hoću. Video sam ga dva puta u Čajenu, u društvu Neda Vensa, kojeg dobro poznajem. Vens me je upoznao s njim.

— Videćemo. Možda više neće doći ovamo — promrmljao je, iskreno želeći da izbegne ubistvo.

Nije voleo Stiva. Bili su sasvim suprotnih naravi. Stiv je voleo da čita, da šeta po okolini, da skuplja kojekakvo kamenje, a on je voleo žene i viski.

— Da nije salunskih devojaka i viskija, ja bih na ovih pruži poludeo — govorio je često, lumpujući po kafanama u susednim naseljima, a najčešće u Čajenu, gde se sastajao sa Akinsom.

Ipak, nije bio spreman da ubije tako brzo kao Akins. Znao je da bi nakon toga usledila istraga, i ko zna kako bi se sve završilo.

A onda se dogodilo da je Stiv naišao baš u trenutku kad je on izašao iz pećine, i pogledi su im se sreli.

Podigao je pušku i opalio, ne razmišljajući, kao u samoodbrani.

Stiv je pao sa konja, pogoden u grudi, i nije se više ni maknuo.

Pritrčao mu je, i ustanovio da je mrtav.

Dozvaao je Akinsa, koji se upravo spremao da odjaše prema Jelou Kenjonu, i odlučili su da Stivovo telo prebace na indijansku stranu, i da ga skalpiraju, kako bi izgledalo da su ga ubili Indijanci. Međutim, neočekivano su se sukobili sa Indijancima, i umalo nisu stradali. Srećom, Indijanci nisu imali vatrenog oružja, i povukli su se...

— Akinse! — pozvao je ponovo, glasnije nego ranije.

Pošto opet ne dobi odgovor, krenu polako naniže. Vide odmah svež trag Rika Akinsa i njegovog konja na stazi, i pođe prema stenama gde je Akins trebalo da ostavi konja.

Iznenadi se kad vide da je Akins kod stena uzjahao. Dalje, prema izvoru, video se na stazi samo konjski trag.

— Šta li se desilo? — sa zebnjom se upita, gledajući duž staze, koja je, tridesetak metara dalje, zalazila u gustu šumu i spuštala se naniže.

Pri pomisli da je u blizini bio i neko treći, i naterao Akinsa da odjaše s njim, preblede i oseti drhtavicu.

Krenuo je oprezno prema pećini, čvrsto stežući dršku kolta u ruci.

Provukao se kroz otvor brže nego ikad, dograbio svoju vinčesterku, i odmah izišao iz pećine. Osmotrio je okolinu, zadržavši pogled najduže na stenama s druge strane potoka, na indijanskoj teritoriji.

Nije zapazio ništa sumnjivo.

Gurnuo je kamen na otvor pećine, provukao se ispod jedne iskošene stene, i, kroz čestar

koji je počinjao nekoliko metara dalje, žurno krenuo prema svom konju.

Sad je u rukama držao pušku, spreman da opali na najmanju opasnost.

Neprekidno je razmišljao o Akinsu.

— A da se nije naljutio što sam ga izgrdio zbog konja? — pomisli jednog momenta. — Verovatno je to — uhvatio se za tu misao, jer mu je to da se Akins naljutio na njega, i odjahao u naselje, gde ima svoj šator, izgledalo najmanje zlo.

Našao je svog konja na mestu gde ga je ostavio, uzjahao ga, i krenuo u Jeluo Kenjon, šest milja zapadno od Blek Roka, s nadom da je Akins tamo. Upravnik tog naselja, Bob Konvej, dozvolio je Akinsu da razapne svoj neveliki šator, mada nije baš voleo što on trguje s Indijancima. No, Akins mu je donosio vesti s raznih strana, pored ostalog i o raspoloženju Indijanaca, i na taj način mu se oduživao za gostoprimstvo.

Drmusajući se preko sedla, na svom snažnom konju, Rik Akins je posle nekog vremena došao k sebi, i grčevito se uhvatio levom rukom za rog sedla, a desnom se mašio kolta.

Ali, futrola mu je bila prazna.

— Miran! — začuo je preteći glas s desne strane.

Polako je seo u sedlo, boreći se sa svojom težinom i bolom u glavi.

Odmah vide da su pored njega Indijanci. Jedan je držao

u ruci njegov kolt, a drugi vinčesterku.

Povukao je uzdu, da zaustavi svog konja, i prosiktao:

— Šta ovo treba da znači?

Orlovo Pero, sin poglavice Čajena, ošinuo ga je pogledom, a onda je nogom poterao njegovog konja.

— Miran! — ponovio je grlenim glasom.

Akins se opipao po glavi. Kad je spustio ruku, video je krv na prstima.

Sad mu je bilo jasno šta se dogodilo.

Osvrnuo se, kao da se nadao pomoći.

Svuda naokolo bila je gusta šuma, njemu nepoznat kraj.

— Timeee! — viknuo je iz sve snage.

Glas se razleže po šumi, ali odgovora nije bilo.

Mladi Indijanci, Orlovo Pero i njegov drug Mala Lisica, nasmejaše se.

— Nema Tim — reče Orlovo Pero na engleskom.

Akins obori glavu, držeći se obema rukama za rog sedla. Uporno je smišljao kako bi mogao da se spase, ali nikakve šanse nije bilo.

Kad je ugledao šarene vigrvame na proplanku, oseti kako ga obli hladan znoj.

To nije bilo nijedno od indijanskih naselja u kojima je on bio i gde je mogao očekivati da mu neko pomogne.

— Čajeni? — upitao je, sa strahom pogledavši tamnopusutog mladića koji je jahao levo od njega.

Mala Lisica klimnu glavom.

On nije znao ni reč engleski, za razliku od Orlovog Pera, koji

je naučio pedesetak engleskih reči od svog oca, poglavice Žutog Vuka, od vraća, Šumskog Duha.

Ispred poglavičinog vigrvama stajala su dva snažna ratnika, obojica naoružani puškama.

Kad su ugledali konjanike kako ulaze u naselje, jedan od njih uđe u poglavičin vigrvam, a drugi viknu nešto, nakon čega sa svih strana dotrčaše ratnici sa strelama, sekirama, a nekolicina i sa puškama.

Žene i deca su samo provirivali iz vigrvama.

Poglavica Žuti Vuk, visok i koščat četrdesetogodišnjak, u odeći od jelenje kože, sa nožem za pojasom, iziđe pred svoj vigrvam.

— Oče, ovo je jedan od dvojice koji su pucali na nas kod Hladnog potoka — reče Orlovo Pero, zaustavivši svog i Akinsovog konja.

Iz okupljene gomile začuše se preteći povici.

Žuti Vuk podiže ruku.

Odmah nastade tišina.

— A gde ste ga uhvatili? — upita Žuti Vuk svoga sina.

Orlovo Pero pogleda Malu Lisicu, a onda odgovori:

— S druge strane potoka.

Žuti Vuk se namrgodio.

— Znači, prekršili ste moju naredbu da ne prelazite na teren belih ljudi.

— Oni su ubili Dabrov Rep i ranili Medvedov Zub, poglavice

— umešao se Mala Lisica.

Iz okupljene gomile ponovo se začuše povici.

Žuti Vuk je ćutao nekoliko trenutaka, a onda je odsečno rekao:

— Dobro. Saslušaćemo ga. Ako je tačno da je pucao na vas,

onda ću ovoga puta preći preko toga što ste prekršili moju naredbu. Sjašite!

Orlovo Pero i Mala Lisica skočiše sa svojih mustanga. A Rik Akins, koji nije razumeo jezik Čajena, ostade na svom konju, zagledan u poglavicu.

Žuti Vuk mu rukom pokaza da sjaše.

Prestrašen, i s bolom u glavi, debeli Akins izgubi ravnotežu kad je hteo da sjaše, i tresnu svom težinom na zemlju.

Okupljeni Indijanci se zasmijaše.

— Odvedite ga pod hrast i previjte mu ranu! — zapovedi Žuti Vuk, a onda dade rukom znak Šumskom Duhu, koji je stajao nekoliko koraka desno od njega, da uđe s njim u njegov vlgvam.

Orlovo Pero, Mala Lisica i još dva ratnika koje oni odabraše, povedoše Akinsa prema velikom hrastu, na livadi iza poglavičinog vlgvama. Tu mu narediše da sedne i obrisaloše mu s glave krv vlažnom krpom, koju donese jedan mladić iz najbližeg vlgvama.

Rana na Akinsovoj glavi nije bila takva da ju je trebalo previjati.

— Da si pustio mene, ja bih ga jače mlatnuo — našali se Mala Lisica.

— Možda posle toga više ne bi mogao da govori — odvrati mu Orlovo Pero,

— Šta ćete mi učiniti? — upita Akins, gledajući u Orlovo Pero.

Ovaj mu ne odgovori ništa.

Akinsu nije bilo jasno da li ga nije razumeo ili ne želi da mu odgovori, pa je nastavio:

— Zašto ste me zarobili? Ja nisam neprijatelj Indijanaca. Kiove su moji prijatelji... Prijatelji! Razumeš li?

— Kiove i Čajeni prijatelji. Ti nisi prijatelj! — dobaci mu Orlovo Pero.

— Poglavica — prošapta Mala Lisica.

Svi pogledaše prema poglavičinom vlgvamu.

Žuti Vuk i Šumski Duh stajali su ispred vlgvama.

— Svi možete prisustvovati ispitivanju belog čoveka — obrati se poglavica okupljenim saplemenicima — Sedite u krug oko hrasta i budite mirni.

— Da dovedemo i Medvedov Zub? — upita neko.

— Možete.

— Pazite, noga mu još nije zarasla! — opomenu Šumski Duh dvojicu mladića koji krenuše prema jednom vlgvamu.

— Ako je taj beli čovek kriv za smrt Dabrovog Repa i za smrt onog belog čoveka koji je naden skalpiran na steni u našem lovištu, zbog čega se sad vojska sprema da nas protera odavde, onda će ovo biti srećan dan za nas — nastavio je Žuti Vuk da govori svojim saplemenicima. — A ako se to ne dokaže, onda ćemo morati sami što pre da odemo odavde, jer ćemo biti optuženi da smo još jednom upali na teritoriju koja sad pripada belim ljudima.

Prisutni zažagoriše.

Žuti Vuk im pokaza rukom da krenu prema hrastu, i oni to učinise.

— Kako ćeš, brate, izvući priznanje iz tog ubice? — upita Brzi Jelen, poglavičin brat, otac Dabrovog Repa, koji je umro od

rane zadobijene na Hladnom potoku.

— Ako ne bude hteo da prizna milom, prepustiću ga tebi, brate — odgovori Žuti Vuk, pa pođe prema hrastu.

— Brzi Jelen klimnu glavom, prateći svog starijeg brata, poglavicu.

Akinsu se oduzeše noge kad vide kako poglavica i vrač se doše na prostrtu kožu bizona, a ostali Indijanci okružiše prostor oko hrasta.

— Sedi! — naredi Žuti Vuk.

Akins se osvrnu, kao da nije shvatio kome je to poglavica naredio.

Mala Lisica ga trže za ruku, i on pade na zemlju.

Naokolo se ponovo začu smeh.

Poglavica podiže ruku, a onda progovori:

— Beli čoveče, moj sin Orlovo Pero i njegovi drugovi Mala Lisica i Medvedov Zub videli su te kako si sa još jednim belim čovekom pokušao da preneseš u naše lovište mrtvog čoveka. I taj mrtvi čovek bio je beli čovek.

Akins se trže.

Ali, smirio se čim mu je Orlovo Pero stavio svoju snažnu šaku na rame.

Žuti Vuk nastavi:

— Ljudi koji grade gvozdeni put našli su posle tog mrtvog belog čoveka u našem lovištu. Bio je skalpiran. Beli ljudi koji grade gvozdeni put misle da smo mi ubili njihovog brata. Zato se sad vojska sprema da nas otera odavde.

Ratnici oko hrasta počеше da protestuju.

Akins je oborio pogled prema

zemlji. Gotovo je prestao da diše.

— Moj sin i njegovi drugovi kažu da ste ti i beli čovek koji je bio s tobom pucali na njih. Oni su bili među stenama u našem lovištu. Čekali su tamo antilope i jelene. Bili su, dakle, u našem lovištu. Mi smo sklopili ugovor sa armijom da beli ljudi neće prelaziti u naše lovište, a da mi nećemo prilaziti gvozdenom putu. Vi ste pokušali da predete u naše lovište. Pucali ste na moga sina i njegove drugove. Ubili ste sina moga brata, Dabrov Rep, i ranili Medvedov Zub.

Poglavica je pokazao rukom prema Medvedovom Zubu, koji je sedeo na travi, pet—šest metara desno od Akinsa.

Akins sa strahom pogleda prema mladom Indijancu, koji ga je prosto probadao svojim crnim očima.

Nekoliko trenutaka vladala je tišina.

Sve su oči bile uprte u bradatog trgovca, koji se preznojavao od straha.

— Govori! — reče mu poglavica.

Akins je smišljao kako da se izvuče.

— Ako budeš lagao našeg poglavicu, dobićeš još jednu kaznu! — opomenu ga je vrač Šumski Duh.

— Akins se stresao. Znao je kako surovo znaju Indijanci da kažnjavaju, pogotovo kad su uvereni da u rukama imaju krivca za progone kojima su već godinama izloženi od strane belaca, koji ih nemilice teraju iz njihovih vekovnih lovišta.

Ipak, odlučio je da slaže, uveren da boljeg izbora nema.

— Ja sam prijatelj sa Kiovama. Ja nikad ne pucam na Indijance — počeo je da govori, polako, da bi ga bolje razumeli, i da bi u međuvremenu smišljao šta da kaže.

— Laže! — viknu Orlovo Pero.

Poglavica pogleda svog sina.

— Pusti ga da kaže sve, sine.

Preveo je zatim svojim saplemenicima šta je beli čovek rekao.

Orlovo Pero promrmlja nešto, gledajući Akinsa ispod oka.

Akins se pribrao, pa nastavio:

— Tvoj sin i njegovi drugovi su sigurno videli nekog belog čoveka koji je sličan meni.

— A da li ti poznaješ takvog?

— upita Žuti Vuk.

Ohrabren što poglavica prihvata njegovu priču, Akins odgovori:

— Da, poznajem. I znam da on dolazi ponekad na Hladni potok u lov. Zove se Vord Dikson. On je jedan od šefova u rudniku Mejvil. Da li znaš gde je taj rudnik?

Poglavica klimnu glavom, a onda upita:

— A ko si ti?

— Ja sam trgovac. Raspitaj se o meni kod Kiova. Ja trgujem sa njima. Nikada ih nisam prevario. Zovem se Ričard Akins. Oni me zovu Žuta Brada.

Poglavica opet preveo je svojim saplemenicima šta je beli čovek kazao.

Akins je za to vreme smislio šta će dalje reći.

— Taj Dikson ide ponekad u lov zajedno sa svojim prijateljem Filipsom. Ja sam ih dva puta sreo kod Hladnog potoka.

Taj njegov prijatelj nosi crni šešir, visok je i snažan. A Dikson je visok kao ja, samo ima deset kilograma manje od mene. — Zastao je za trenutak, da poglavici da vremena da prevede šta je on kazao, i da smisli nastavak priče, koja mu se činila uverljivom. Kad mu Žuti Vuk dade znak da nastavi, dodade. — Moja brada je žuta, a Diksonova proseda. Osim toga, on je ćelav, a ja nisam. — Skinuo je kapu s glave. Znao je da poglavici sin i njegovi drugari o tom detalju neće moći ništa da potvrde niti da negiraju, pa je smislio još dve takve razlike: — Njegova kapa je vrlo slična mojoj. Ja sam mu je prodao. Samo, ovo je prava vojnička kapa — podigao je kapu uvis — a Diksonova nije. Najzad, ja sam pet godina mlađi od njega. — Pogledao je poglavicu u oči, nasmešio se i dodao: — U našim godinama to je vrlo značajna razlika, zar ne?

Poglavica ga hladno odmeri.

— A zašto ti dolaziš tako blizu našeg lovišta? — upita ga zatim.

— Imam južno od potoka dobro mesto za moju robu, prirodni magazin. To je jedna pećina. Iz nje uzimam pomalo robe i nosim je, na konju, Kiovama. Možeš to proveriti, poglavice — odgovori Akins, svestan da mu pećina iznad Hladnog potoka ionako više neće biti potrebna.

— A šta je tražio taj beli čovek koji je ubijen kod potoka?

— Čuo sam da je on u slobodno vreme tražio okolo zlato. Možda je mislio da u Hladnom potoku ima zlata. Možda je i našao zlato. A ta dva druga bela

čoveka, koje je video tvoj sin, su ga, možda, ubili zbog tog zlata. Beli ljudi se često ubijaju zbog zlata.

– To znam – reče poglavica.

Akins začuta, uveren da je dovoljno zbunio i poglavicu i njegovog sina, koji je video njega i Filipa na Hladnom potoku.

Žuti Vuk pogleda svog sina i Malu Lisicu.

– Tačno je da je onaj drugi imao crni šešir na glavi – progovori Orlovo Pero, primetno ljut.

Poglavica preveđe ostatak Akinsove priče svojim saplemenicima.

– On je izmislio te detalje o bradi, kosi, kapi i godinama da bi nas zbunio – oglasio se Mala Lisica. – Ja sam siguran da je on bio pre tri sedmice na Hladnom potoku i da je pucao na nas zajedno sa onim drugim belim čovekom, koji je imao crni šešir.

Poglavica je malo razmišljao, a onda je upitao Akinsa:

– Gde se može naći taj Filip kojeg si spomenuo?

Akinš je bio svestan da mora odmah odgovoriti, a nije znao šta bi mu bilo najbolje da kaže.

– Tim Filip je šef skladišta u naselju Blek Rok – reče istinu, i odmah mu se učini da je to i najbolje.

Ako Indijanci odluče da odu u Blek Rok, Filip će svakako naći neko rešenje. Upravnik Konor će sigurno njega ovlastiti da ispita šta je posredi.

Poglavica Žuti Vuk dade znak vraću i svome bratu da ga prate, pa se uputi u svoj vigvam, gde će odlučiti šta da se radi.

Ostali ostadoše gde su bili.

Jednog momenta Medvedov Zub podiže pesnicu prema Akinsu i prosikta:

– Kojot!

Orlovo Pero ga opomenu da se smiri.

Akins se strepeo da ga mladi Čajeni ne napadnu dok je poglavica odsutan, i zato se obradovao kad su se Žuti Vuk, Šumski Duh i Brzi Jelen pojavili.

Poglavica progovori na jeziku Čajena:

– Odlučili smo da proverimo da li je ovaj beli čovek govorio istinu. Moj sin Orlovo Pero, Mala Lisica i njihov drug Beli Soko otići će u naselje belih ljudi s druge strane Hladnog potoka. Obavestiće poglavicu belih ljudi koji grade gvozdeni put da ovde imamo ovog čoveka i kazaće šta nam je on ispričao. Preneće moj poziv poglavici belih ljudi da se sretnemo i razjasnimo. Za to vreme vojska treba da miruje u tvrđavi. Ovaj beli čovek ostaće ovde dok se moj sin i Mala Lisica i Beli Soko ne vrate.

Ne razumevajući šta poglavica govori, a nestrpljiv da sazna odluku, Akins se neprestano vrpeljio.

Orlovo Pero, Mala Lisica i Beli Soko se udaljiše. Posle nekoliko minuta začu se kako odjahaše.

Žuti Vuk tad reče Akinsu na engleskom šta je odlučio.

– Samo kad bi prvo naišli na Filipa – promrmlja Akins, a onda upita glasno: – Zašto nisi i mene poslao s njima, poglavice? Ja bih im pomogao da nađu prave ljude.

Žuti Vuk ga pogleda hladno.

— Zar si mislio da sam toliko lakomislen, beli čoveče? Ja verujem da se moj sin i njegovi drugovi nisu prevarili. Ti si sigurno pucao na njih. Ali, hoćemo sve da proverimo. Ja nisam kao vaš beli poglavica, koji je odlučio da pošalje vojsku protiv mog plemena, a nije ni pokušao da s nama razgovara.

Kad stigoše oko milju do naselja, jašući paralelno s trasom pruge, Ted Lejn pogleda jednog momenta desno, prema severu, i prepozna kosu kojom su on i Tomson jutros odjahali iz naselja prema Hladnom potoku.

— Ede, stani! — doviknuo je Džonsonu, i zaustavio svog konja.

Ed mu pride, gledajući ga upitno.

— Veoma mi je važno, Ede, da znam da li će Filipš i bradonja koji je odjahao s njim iz Mejvila otići na Hladni potok. Zato mislim da bi bilo najbolje da sad odmah produžim na sever, kuda smo Tomson i ja jahali jutros — pokazao je rukom — i da motrim hoće li oni proći prema izvoru, prema onoj udolini gde je Stiv ubijen.

— Zašto ne bismo prvo obavestili upravnika, pa da još neko pode? Opasno je, Tede. Seti se šta je bilo jutros! — zabrinuto reče Ed.

— Moglo bi dotle biti kasno, Ede. Oni bi mogli proći, i otići nekud dalje. Važno mi je da vidim samo da li će proći onamo.

Ed slegnu ramenima.

— Pa, dobro. Ali, idem i ja s tobom. Daj mi svoj kolt. S njim

ću možda moći da uradim nešto ako bude bilo potrebno. Pucao sam nekoliko puta iz revolvera, mada nikad u ljude.

— Nećemo ni sad to činiti, osim ako ne budemo dovedeni u situaciju da moramo da branimo svoje živote. Ali, čuvaćemo se da nas niko ne vidi.

— Hajdemo onda — odlučno reče Ed, i zadenu za kaiš kolt koji mu je Ted dao.

Jahali su kasom. Sad je Ted jahao napred.

Zaustavili su se oko pola milje severnije od mesta na kojem su Tomson i Ted ugledali jutros Filipša.

Bio je to šumoviti ćuvik, sa kojeg se odlično videlo i prema severu, gde je tekao Hladni potok, i prema istoku, odakle bi morali naići Filipš i njegov pratilac, ako su krenuli prema tajanstvenoj dolini.

Vreme im je prolazilo sporo.

Tedu se pušilo, ali nije zapalio, da ih dim ne bi odao nekom osmatraču.

— Oni moraju dosta da zaobiđu ako dolaze ovamo — prekide Ed ćutanje, i obrisao znojavi dlan o pantalone.

Ted je zurio prema šumi na brdu koje se dizalo prema istoku. Učinilo mu se da se nešto pomera između dva visoka drveta.

Trenutak kasnije jasno vide kako se iz šiblja sjurilo prema dolini stado od desetak antilopa.

I Ed usredsredi pogled na tu stranu.

— Vidiš, Filipš i taj njegov pajtaš zaista imaju šta da love — prošapta Ed i napregnu se da se osmehne.

I Ted se osmehnuo, krajem usana, a onda reče:

— Nisu mi uopšte ličili na lovce na antilope.

— Nisu ni meni, ali...

Ed ne završi rečenicu. Povučee Teda za rukav i pokaza mu malo udesno od mesta odakle su istrčale antilope.

— Vidi, konjanik! Desetak metara ispred onog visokog račvastog drveta.

— Vidim — prošapta Ted. — Vidim i drugog, sad će se pojaviti iza šipraga... Eno, vidiš li ga?

— Vidim — uzbuđeno odgovori Ed Džonson.

Posle pet-šest minuta bilo je jasno da dvojica jahača dolaze prema izvoru Hladnog potoka. Spustili su se niz padinu brda kojim su dojahali iz pravca Mejvila. Jahali su nekoliko stotina metara uvalom koja je delila to brdo od kose koja je s juga zatvarala dolinu kojom je tekao Hladni potok, a onda su, usporivši konje, sa puškama preko kolena, produžili prema izvoru potoka.

— To su oni, Tede! Šta ćemo sad? — prigušeno progovori Ed Džonson.

— Da li bi ti hteo da odeš u naselje i obavestiš upravnika, ili Tomsona?

— A ti da ostaneš ovde sam?

— Pa, kao što vidiš, ovde mi ne pretili nikakva opasnost. Oni nas nisu videli. Ja ću ovde paziti, da vidim da li će se vratiti, ili će još neko doći. A ti požuri koliko možeš. Kaži upravniku Konoru da sam ja uveren da se na potoku odigrava nešto tajnovito i opasno, s čim je povezana

i smrt moga brata, i da želim da se to rasvetli.

— Obećaj mi da se sam nećeš upuštati ni u šta — reče Ed uzjahujući svoju kobilu.

— Naravno da neću — umiriga Ted i mahnu mu rukom.

Ed potera kobilu, najpre korakom, a onda kasom. Što se više udaljavao, sve je jače mamuzao kobilu.

Ted je video da se dva puta okrenuo prema njemu.

Bio je dirnut tom Edovom brigom.

Zalegao je zatim iza jedne stene, i virio pored nje, u pravcu kojim su otišli Filipi i njegov bradati prijatelj.

Najednom mu se učini da mu se privida. U vidno polje ude mu Džon Tomson. Jahao je polako, osvrćući se i pogledajući u zemlju, kao jahač koji sledi nečiji trag.

I on je jahao u pravcu izvora Hladnog potoka.

Ted je bio gotovo ošamućen od naprezanja da shvati šta se to događa.

Tomson je trebalo da ode po eksploziv u Jelou Kenjon, a otkud sad tu?!

Podigao se malo i čučnuo uz stenu, da bolje vidi.

Došlo mu je da se uštine, da proverii da ne sanja.

Sumnje, međutim, nije moglo biti: vrlo jasno video je Tomsona. Jednog momenta uplašio se čak da su im se pogledi sreli, jer je Tomson, osvrćući se, pogledao i prema visu na kome je on bio.

Međutim, Tomson nije mogao videti ni njega ni njegovog konja, i uskoro je nestao iza kri-

vine, jašući duž kose koja se dizala s južne strane potoka.

Ted je goreo od želje da i sam krene tamo, da se već jednom suoči s tim što tamo postoji. Ali, znao je da nije moguće slediti tri čoveka, a ne biti primećen, pogotovo kad je njima teren poznatiji.

Prisetio se kako Tomson ju-tros nije hteo da mu dozvoli da osmotri stazu duž kose.

— Da li je moguće da on radi nešto potajno sa Filipsom? — upitao se. — Možda, namerno izazivaju sukob s Indijancima? Možda...

Postavio je sebi mnogo pitanja, ali ni na jedno nije mogao da nađe siguran odgovor.

Pogledao je sve češće u pravcu naselja, priželjkujući da što pre stigne upravnik Konor.

— A šta ako se pokaže da sam ga bezrazložno uznemiravao i neosnovano osumnjičio njegove saradnike? — upita naj-zad sebe samog, i, namrštivši se zaključujući: — Izvinuću se, podviti rep i odmah se izgubiti oдавде. I neću ostati ni u Springfieldu. Odmah ću vratiti značku, jer će to značiti da ne znam da procenim ni situaciju ni ljude.

Podigao je pogled prema nebu, jer je odozgo začuo klik-taj neke ptice.

Tog trenutka šumom se pro-lomi pucanj. Zvuk je došao iz pravca izvora potoka, i dugo je odjekivao.

Ted se više nije dvoumio. Izvu-kao je vinčesterku iz futrole na sedlu, opipao kolt u futrolu, i po-jurio kroz šumu, prema vrhu kose, ali s južne strane, a ne s one kojom su odjahali Filipi i

njegov prijatelj, a zatim i Tomson.

Dok je trčao uz strminu, začuo je još jedan pucanj, ali slabiji od malopredašnjeg.

Znao je da je to zato što ga sad greben brda deli od onih koji pucaju.

Kad se najzad popeo na vrh, bio je vazdušno udaljen od mesta pucnjave oko sedamdesetak metara.

Jasno je video dva konja između stena, Filipsovog i brado-nje koji je dojahao s njim.

Potražio je pogledom Tomsona i njegovog konja, ali nije mogao nigde da ih vidi.

Krenuo je polako naniže, više puzeći nego idući, prema beličastoj steni koja se, usamljena, jasno videla između dva žbuna. Kad je stigao do nje, laknulo mu je, jer je sad imao dobar zaklon od svakog ko bi odozdo pokušao da ga pogodi, a istovremeno je sam vrlo dobro video velik deo kose, i čitave udoline, uključujući i potok i indijansku stranu.

Ponovo prasnu puška.

Između dveju stena desno, tridesetak metara naniže od mesta na kome je bio, Ted primeti dim. A kad se bolje zagledao, vide i glavu i ramena Timotija Filipsa.

Potražio je potom pogledom Filipsovu metu, i ugledao iza jednog stabla, u povelikoj travi, opruženo ljudsko telo. Nije se micalo.

— Tomson — zaključujući, pošto čovek koji je ležao opružen na zemlji, s puškom ispred sebe, nije imao bradu. — Osim ako nije neko četvrti — dodade u

sebi, sad već spreman na svakakva iznenađenja.

— Šta je, njuškalo? Hoćeš li se podići? — viknu Filips i glasno se naceri. Zatim još dodade: — Da ne čekaš da ti dođe u pomoć Konor, ili ono njuškalo iz Springfilda? Hajde, pucaj!

Tomson se nije mrdao. Ted je video da mu je desna ruka na vinčesterki, i učinilo mu se da gleda, pored drveta za kojim je ležao, prema stenama među kojima je bio Filips.

— Mislim da je gotov, Time, ali poslaću mu i ja jedan metak, za svaki slučaj — začuo se piskav glas sleva, od stena među kojima su bili konji.

Ted skrenu pogled na tu stranu, i vide kako se bradonja koji je dojahao sa Filipsom podiže iznad jedne stene, držeći pušku ispred sebe.

— Samo opali, Vorde! Nemoj da ti posle bude žao! — viknu Filips i naceri se, ali se i dalje krio.

Tomson najednom izvuče kolt iz futrole i otkotrlja se dva-tri metra ulevo, i opali prema Vordu.

I Vordova puška planu, ali kasno. Povukao je okidač kad je već bio pogoden, i metak mu je odleteo preko doline.

Videvši da Tomson sad leži na čistini, Ted Lejn se hitro okrenuo prema mestu gde je bio Filips.

Vide ga kako se podigao i uzeo na nišan Tomsona.

Odmah je opalio.

Filipsu glava klonu, a onda se sruči među stene.

Ted je znao da ga je pogodio smrtno. Video je mnogo puta, i za vreme rata i otkako je po-

moćnik šerifa, kako pada smrtno pogoden čovek.

Tomson nije video šta se dogodilo. Bojeći se da je gore na kosi, odakle je čuo pucanj, treći napadač, otkotrljao se još dva-tri metra ulevo, do visokog žbuna.

— Ovde je Ted Lejn! Tomsone, ne plaši se, ja sam, Lejn! — doviknuo mu je Ted.

Tomson se nije oglasio.

— Tomsone, čuješ li me? Jesi li dobro? Ja sam na tvojoj strani! — ponovo viknu Ted Lejn. — Dobro sam — odgovori najzad Tomson. — Nisam odmah bio siguran da je to tvoj glas, Tede.

Ustao je i krenuo po svoju pušku.

Ted je odmah primetio da je ranjen. Levo mu je rame bilo opušteno, ruka nepokretna.

— A otkud ti ovde, Tede? — upita Tomson, vrati kolt u futrolu, pa se nasloni na pušku.

Tedu se učini da samo što nije pao, pa strča prema njemu. Prihvatio ga je ispod zdrave ruke i pomogao mu da sedne na jedan poveći kamen, u hladu.

— Jesi li teško ranjen? — upita ga.

— Izdržaću. Pogledaj prvo šta radi onaj između stena, da nas ne iznenadi — odgovorio je Tomson, i očima pokazao prema stenama među kojima je bio Filips.

— Zbog njega ne brini. Sigurno je mrtav — odgovori Ted, pa pode onamo gde je bio Vord Dikson. Zastade posle nekoliko koraka i upita: — A ko je ovaj drugi?

— Vord Dikson, nabavljač u rudniku Mejvil. Verovatno je nabavljao nešto i Filipsu, kad su

se sprijateljili toliko da zajedno pucaju na ljude.

Ted stiže do stene i nadnese se nad zgrčenog Diksona.

— Još diše, ali neće dugo. Pogodio si ga u grudi — izvesti Tomsona, pošto je prethodno uzeo Diksonovu pušku.

— Šta je kog đavola, tražio ovde, i što je hteo da me ubije? Morao sam da ga ubijem — progunda Tomson.

— Neka te ne grize savest zbog toga — reče mu Ted, prilazeći. — Ja sam video, kao na dlanu, šta se dešavalo. Dobro je što si ga odmah pogodio. Inače bi možda on ubio tebe.

Ode zatim do Filipa.

Kao što je i pretpostavljao, Filip je bio mrtav. Kuršum mu je prošao kroz šesir i razneo mu deo glave.

— Mrtav je i ovaj, Džone. Sigurno nije stigao ni da vidi da sam ja pucao u njega. Bio te je uzeo na nišan kad si se našao na čistini.

— Hvala ti, Tede.

— A šta se, u stvari, ovde zbilo, Džone? Zašto su?...

Ted najednom primeti otvor među stenama, i zaviri u tamu pećine.

Vide da je to prilično velika prostorija i da u njoj ima raznih stvari. Odmah pored ulaza bila je gomila ćebadi.

Okrenuo se prema Tomsonu, i video da on već dolazi prema njemu.

— U šta si se to zagledao? Da nije još neko tu? — upita Tomson, noseći pušku u ruci.

— Dođi da vidiš — odgovori Ted, a onda izvuče kolt iz futrole i polako uđe u pećinu.

Kad su mu se oči naviknule na polutamu, osmotri oko sebe.

— Ovo je čitav magacin, Džone! — uzviknu.

— I jeste — promrmlja Tomson, jedva se suzdržavši da ne jaukne od bola, jer je, uvlačeći se u pećinu, zakačio ranjenom rukom za stenu.

Ted ga zabrinuto pogleda.

— Daj da ti previjem ruku — reče mu.

Tomson sede na ćebad.

Ted preturi po gomili u uglu pećine, i nađe jednu šarenu maramu.

Raseče zatim, svojim nožem, rukav bluze i košulje na Tomsonovoj ranjenoj ruci.

— Rana je prilično velika, ali kost je, srećom, neoštećena — reče.

Stegnuo je maramom mišicu iznad rane, da zaustavi krvarenje.

— Vidi ima li tu negde viskija — reče Tomson.

Ted se zagleda oko sebe, i ugleda sanduk s pićem na zemlji.

Otvorio je odmah jednu bocu, pomirisao, i popio gutljaj pića. Odmah ga je i ispljunuo.

— Viski. Loš, ali jak — reče.

— Kakav je da je, daj mi malo — reče Tomson.

Kad mu Ted pruži bocu, popio je dva dobra gutljaja, a onda otvorio usta, huknuo i promrmljao: — Ovim se truju Indijanci.

— Mislim da je bolje da ti ga ne stavljam na ranu — reče Ted.

— I ja mislim tako — složio se Tomson. — Sad me već manje boli. Izdržaću. Važno je da ne krvarim.

— Ipak, požurićemo u naselje.

Ed je odjahao u naselje, da obavesti upravnika Konora.

— Ed Džonson?

— Da.

— A kako ste se vas dvojica našli ovde? Ja sam vas video u Mejnvilu.

Ted ispriča, ukratko, zašto su, i kako, on i Ed došli tu šta su videli, i na šta su posumnjali. A onda upita:

— A otkud ti ovde, Džone? Zar nisi otišao u Jeluo Kenjon, po eksploziv? Šta si tražio u Mejnvilu?

— Hajdemo napolje, na vazduh, pa ću ti ispričati — odgovori Tomson i izide iz pećine, opreznije nego što je u nju ušao.

Seli su na stene, tako da imaju dobar pogled na sve strane.

Tomson počeo da priča:

— Dok sam u Jeluo Kenjonu čekao da nađu magacionera Vorvika, kod kojeg je ključ od skladišta eksploziva, ušao sam u restoran, da popijem pivo. Jednog momenta video sam, kroz otvoreni prozor uz koji sam bio seo, kako je Filip galopom dojahao u naselje. Zavirio je u šator kod ulaza. Zatim je vezao konja za jedan stub i otrčao do magacina. Tamo je razgovarao s nekim postarijim čovekom, a onda se uputio prema restoranu, u kojem sam ja sedeo. Nešto mi je govorilo da se sklonim, da me ne vidi. Izašao sam kroz bočna vrata i zaobišao oko barake. Motrio sam neprekidno, da vidim šta će Filip dalje činiti. Posle onog što sam čuo od upravnika Konora, bio sam više nego zbunjen Filipovim dolaskom u Jeluo Kenjon. On je trebalo da bude čitavih deset milja

na zapadu, u stanici poštanskih kola, kako smo čuli od upravnika, odnosno u Mejvilu, kako je rekao nama. Mada mi je za trenutak izgledalo da nije pošteno da ga špijuniram, nisam mu se pokazao. A kad sam video da je izišao iz restorana, ušao sam unutra, da saznam šta je hteo. Od konobara Peta doznao sam da se raspitivao o trgovcu Akinsu. »Nešto ga hitno treba«.

— rekao mi je Pet. — »Nisam stigao da mu kažem da si i ti ovde. Cim je čuo da ne znam gde je taj trbati trgovac, ali da verujem da je negde kod Indijanaca sa kojima trguje, gotovo je odjurio odavde«. Baš dobro što mu nisi rekao, to, pomislio sam, gledajući kako Filip galopom odlazi iz naselja, prema istoku, ali ne pored trase, kuda inače svi jašemo, već kroz šumu. To je povećalo moju sumnju. Što će mu taj trgovac, i to tako hitno? I što je slagao da ide na poštansku stanicu, odnosno u Mejvil?

— pitao sam se. A onda sam se setio kako mi je moj prijatelj Streg, koji ima trgovinu u Čajenu, nedavno rekao da je čuo od jedne vojničke patrole da su kod nekih Indijanaca videli stvari koje verovatno potiču iz magacina železnice — čebad, sekire i noževe. »Indijancima to sigurno prodaju ti lutajući trgovci« — rekao mi je, s neskriivenom mirniznjom prema tim svojim konkurentima. Kad sam ga upitao šta misli, od koga ti trgovci nabavljaju tu robu, raširio je ruke, osmehnuo se, i odgovorio mi: »Pa to bi trebalo da znate vi koji ste plaćeni da čuvate imovinu železnice, zar ne?« Povezao sam tu njegovu priču

sa upravnikovim rečima »Ovo je već treći put da Filips odlazi iz naselja, a da mi se ne javi. Ne znam kud se smuca«, i najednom sam odlučio da pratim Filipa. Vratio sam se do upravnika Konveja, kod koga sam prethodno bio, i rekao mu da više ne mogu da čekam, jer moram do noći još otići u Mejvil, po neke stvari, te da ga molim da nam, ako je to moguće, pošalje eksploziv po nekom čoveku, kad se Vorvik vrati u naselje. On se ljutio što Vorvika tako dugo nema, a onda je rekao da ne bринem, da će nam jedan od njegovih ljudi doneti eksploziv čim nadu Vorvika, koji je otišao negde na trasu. Ja sam odmah krenuo za Filipsom. Brzo sam otkrio trag njegovog konja, i sledio sam ga, pazeći da mu se ne približim suviše. On je toliko žurio da nisam ni jednom primetio da se osvrnuo, da proveri prati li ga neko. Ubrzo sam shvatio da neće u naše naselje, već da se uputio prema Mejvilu. Bio sam sve više uveren da za to njegovo smucanje, kako je rekao upravnik, mora da postoji neki ozbiljan razlog. Video sam kako je ušao u upravu rudnika, a posle u kafanu »Zlatna potkovica«. Nakon petnaestak minuta pred kafanom se pojavio, na konju Dikson. On mi je uvek bio nešto odbojan. Video sam ga dva ili tri puta sa Filipsom, ali mi tad to nije bilo ni zbog čega sumnjivo. On je, verovatno, u međuvremenu, dok je Filips sedeo u kafani, otišao do gradske štale i uzeo konja. Ja to nisam primetio zato što sam svu pažnju bio usredsredio na Filipa. Krenuli su odmah zajedno iz

grada, što ste i ti i Ed videli. Ja sam krenuo nekoliko minuta posle njih, dok ste ti i Ed Džonson napuštali grad. Oprezno sam ih pratio, i video da su zamakli u šumu. Poterali su konje brže. Zaokružili su oko jednog brda, da zavaraju trag, to sam kasnije shvatio, a onda su se uputili ovamo. Zapazio sam da se odlično snalaze na terenu, što je značilo da su tuda već jahali.

— Valjda si se tad setio i kako sam te ja jutros pitao za tu stazu duž kose — osmehnuo se Ted.

— Jesam. Priznajem, jutros sam zaista mislio da je tvoje interesovanje za tu stazu besmisleno — reče Tomson, a onda se namrgodi.

Zbolela ga je rana.

— Hoćeš li da ti zapalim cigaretu? — upita ga Ted.

— Hoću, odgovori Tomson, i povuče dva dobra dima pre nego što je nastavio da priča. — Dakle, pratio sam ih dosta teško. Jednog momenta umalo se nisam survao s konjem niz liticu. Ipak, nisam ih izgubio iz vida, i tako sam stigao dovde. Konj mi je najednom zastao i podigao glavu. To me je upozorilo da sam im se približio, ali bilo je kasno. Taman sam hteo da stanem, kod onog drveta — pokazao je glavom prema visokom bagremu — kad začuh iza leđa »Stani i ne mrdaj! Imamo te na nišanu!« Polako sam okrenuo glavu, i ugledao Filipa, među ovim stenama. Držao je pušku uperenu u mene. Diksona nisam video, pa sam se osvrnuo levo, da proverim da li i on odnekud nišani u mene. Fi-

lips je tad opalio, i pogodio me u ruku. Učinilo mi se da mi je kuršum prosto odneo ruku. Ipak, smogao sam snage da se bacim s konja i da se otkotrljam do onog drveta iza kojeg si me video. Moj je konj pobegao nazad, u pravcu iz koga sam dojahao. Verujem da nije otišao daleko. Ostalo si, kao što si mi rekao, video, čak bolje nego ja.

— Oni su se sigurno bili uplašili da ćeš ti otkriti ovaj njihov tajni magacin — primeti Ted.

— I ja mislim tako. No, ja zaista nisam primetio ništa, i da su me pustili da prođem, možda ne bih ništa ni otkrio.

— Što li ih još nema? — progunda Ted gledajući duž kose.

Šuma je bila tiha. Čuo se samo cvrkut poneke ptice.

— Hej, jeste li u redu? — zaori se najednom glas s vrha kose.

— To je Konor — reče Tomson i pogleda uz kosu. — Sve je u redu! — viknu potom.

Sledećeg trenutka niz kosu se sjuriše sedmorica ljudi — Konor, Ed Džonson, trgovac Huver i četvorica radnika iz pilane. Svi su bili naoružani.

— Nismo mogli pre — reče Konor zadihano. Video je odmah da je Tomson ranjen, pa se obratio trgovcu Huveru, koji je u ruci držao torbicu sa zavojima i alkoholom: — Previj mu ranu.

Huver se odmah dao na posao.

Ted Lejn i Ed Džonson čvrsto stisnuše jedan drugom ruku.

Dok su Ted Lejn i Džon Tomson pričali upravniku Ronaldu

Konoru i ostalima šta se sve zbilo, iza pravca stena među kojima je ostao da leži Vord Dikson začu se ječanje, a zatim i otegnuto:

— Vodeeee... vodeeee...

— On je još uvek živ! — iznenadi se Ted Lejn i potrča prema stenama.

— Budi oprezan! — doviknu Konor za njim.

— Ne brinite, uzeo mu je pušku pre pola sata — reče na to Tomson, i sam iznenađen što je Dikson još uvek živ.

Ted Lejn izvuče Diksona na čistinu i položi ga na travu.

Svi pridoše.

— Vodeeee! — ponovo zavapi Dikson.

— Daj mu vode — obrati se Konor jednom od radnika.

Kad je popio nekoliko gutljaja vode, Dikson otvori oči.

— Jeste li vi ubili moga brata? — upita ga Ted, nadnevši se nad njega.

— Ja ni... nisam — jedva izgovori Dikson. — Po... pomozite mi. Ja... — mrmljao je Dikson.

— Ako kažeš istinu, pomoći ćemo ti — umešao se Konor.

— Filips i A... Aaa... kins...

— Filips i Akins su ubili Stiva Lejna? — upita Konor.

— Da — prošapta Dikson. Začuta nekoliko trenutaka, a onda nastavi: — Ja nikog... nisam ubio... Ja... samo krao... Priznajem... Pomozite mi... Neću da... umrem... Ja...

— Gotov je — reče Konor, videvši kako se Diksonove oči ukočiše, a usta ostaše otvorena.

Ted Lejn se odmače u stranu, podiže pogled prema nebu, i stisnu pesnice.

Konor mu pride i stavi mu ruku na rame.

– Samo je brat mogao tako nešto da pretpostavi, i da bude tako uporan u traganju za istinom – prošaptao je Džon Tomson.

– Zaustavite vojsku, upravniče – reče Ted Konoru. – Mislim da je sad...

– Da, sve je sad jasno – prekide ga upravnik. – Čim se vratimo u naselje, poslaću telegrafsku poruku generalu Riču. A sad hajdemo!

– Indijanci! – preplašeno reče jedan od radnika iz pilane i pokaza rukom na drugu stranu udoline.

Svi se mašišu oružja.

– Čekajte! – reče Ted Lejn.

– Oni nose belo platno na štapu, što znači da žele da pregovaraju.

– Stoje na steni na kojoj smo pronašli Stivov leš – primeti Tomson, i odmah dodade: – Naravno, sad znamo da ga nisu ubili oni. Ipak...

– Bićemo oprezni, naravno – umeša se Konor. – Ali, mislim da treba da čujemo šta žele.

Na velikoj steni jasno su se videla tri mlada Čajena.

– Imaju uza se samo noževe – primeti Huver.

Konor skide šešir s glave i mahnu njime nekoliko puta.

Najviši od trojice Indijanaca, koji je imao pero u kosi, mahnu rukom, a onda reče glasno, tako da su ga mogli čuti:

– Ja sam Orlovo Pero, sin poglavice Žutog Vuka. Mi nosimo poruku poglavici belih ljudi koji grade gvozdeni put.

Konor ne izdrža da se ne osmehne.

– Baš sam ti ja neki poglavica! – progunda, a onda glasno

odgovori, stavivši ruke kraj usta, da ga Indijanci bolje čuju:

– Ja sam taj poglavica. Hajde da se sretnemo kod potoka.

– Upravniče, dozvolite da ja podem – reče Tomson.

– Zar nisi čuo da hoće da razgovaraju s poglavicom – osmehnu se Konor, pruži svoju pušku Tedu i krenu niz kosu, prema potoku.

Posle desetak koraka okrenu se i reče:

– Nemojte pucati prvi!

I Orlovo Pero krenu prema potoku. Dvojica njegovih drugova ostadoše na steni.

– Šta li hoće? – promrmlja Ed Džonson.

– Ne znam šta hoće, ali ja im ne bih prilazio tako blizu kao što čini upravnik – reče trgovac Huver.

– On je zaista hrabar – do-baci jedan od radnika iz pilane.

– Pa, mi imamo puške, a oni samo noževe – ne izdrža Ted Lejn da ne primeti.

– Da, da, oni više rizikuju – reče Tomson. – Zato verujem da iskreno žele da pregovaraju o nečem.

Videli su kako su Konor i Orlovo Pero sasvim prišli potoku.

Orlovo Pero je napadno gestikulisao dok je govorio.

Posle desetak minuta Konor se uputio nazad.

Orlovo Pero je ostao kraj potoka. Samo je mahnuo rukom svojim saplemenicima, koji su i dalje stajali na steni, gotovo nepomično.

Kad se vratio gore, Konor, zamišljen, reče:

– Trajalo je malo duže, jer taj mladi Čajen ne govori baš dobro engleski. Služio se dosta

rukama da bi mi objasnio šta želi. Ipak, razumeo sam ga.

Ispričao je šta mu je kazao sin čajenskog poglavice, a onda je zaključio:

— Dakle, ja sam uveren da je Akins učestvovao u ubistvu Stiva Lejna. U svakom slučaju, nesumnjivo je da je Filipsov i Diksonov pajtaš, da je učestvovao s njima u krađi i preprodaji robe. Zato mislim da je najbolje da ga ostavimo Indijancima, da mu oni presude. Oni za to imaju dobar razlog.

Pogledao je Teda Lejna.

— Slažem se — rekao je Ted.

I svi ostali izjaviše tako.

— U redu. Idem da to saopštim Orlovom Peru — reče Konor, a onda se za trenutak zamisli, pa dodade: — Da ga samo vidite izbliza! Kao da je isklesan iz kamena! Iz njega prosto zrače hrabrost i ponos. A takvi mi izgledaju i oni njegovi drugovi što stoje gore na steni.

Primetio je kako ga svi osim Teda gledaju začuđeno.

— Biće bolje ako ubuduće s njima budemo više razgovarali, a manje pucali. U to sam sad uveren — rekao im je, i strčao do potoka.

Vratio se zatim polako, osvrćući se povremeno za Orlovim Perom, koji je otrčao prema svojim drugovima.

Ubrzo se s druge strane potoka začuo bat kopita, a onda i veseli usklici.

Znojav po čelu, Konor skide šešir, pogleda na indijansku teritoriju i reče:

— Rekao sam im da saopšte svom poglavici — osmehnuo se — mome kolegi Žutom Vuku, da ih vojska neće dirati i da ćemo

mi poštovati granicu na ovom potoku i paziti da nam se ne zakote ponovo takvi lupeži kao što su bili Filips, Dikson i Akins.

Po naselju se brzo raščulo kuda su odjahali upravnik Konor i šestorica ljudi s njim. Zato su svi nestrpljivo čekali da se oni vrate.

Kad su se najzad pojavili, s dvojicom mrtvih preko konja, oko upravne zgrade okupilo se začas skoro stotinak ljudi.

Upravnik Konor ispričao im je šta se dogodilo.

— Svi ubuduće moramo biti predostrožniji, i imati na umu da ne dolazi sve zlo od Indijanaca. Zlo je, kao i dobro, ipak podjednako raspoređeno među ljudima svih rasa — zaključio je.

Potražio je, zatim, pogledom Teda Lejna. Bilo mu je jako stalo do toga da vidi kako Ted reaguje na ono što je on rekao.

Ugledao ga je kraj ugla barake. Stojao je s njegovom kćerkom Džuli.

Držali su se za ruke i živo razgovarali o nečem.

— Neka ti je sa srećom, kćeri — osmehnuo se Konor i ušao u svoju kancelariju.

Njegova žena ušla je za njim i snažno ga zagrlila.

— Pogledaj kroz prozor, a onda pripazi da ti večera ne zgori — šapnu joj on.

Ana Konor pride prozoru.

Odmah ugleda svoju kćer kako stoji s Tedom Lejnom. Držali su se za ruke. On je nešto govorio, a ona ga je gledala u oči i osmehivala se.

— Večeras mi kolač mora uspeti bolje nego ikad — prošapta, namignu mužu i požuri u kuhinju.

Konor izvadi iz ormara bocu

viskija, koju je bio namenio za dan završetka deonice pruge na kojoj je radio, otvori je radosno i nasu pića u dve čaše, sebi i svom budućem zetu, koji se upravo pojavio na vratima.

K R A J

NOVA SERIJA EDICIJE X — 100

LJUBAVNI ROMAN

SVAKOG 5. I 20. U MESECU

ZA VAŠU RAZONODU

ODABRANI ROMANI • ODABRANE TEME

NAJLEPŠI LJUBAVNI ROMAN

B
ROTO
BIBLIOTEKA
X-100

SLEDEĆA SVESKA

B
ROTO
BIBLIOTEKA
X-100
WESTERN

BANKO DEL DIABLO

Broj 5

•100 dinara

DŽ. EJVZ

